

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MŠMT
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

1. Úvod do problematiky

(1. seminář AP900)

Strategický projekt UTB ve Zlíně, reg. č. CZ.02.2.69/0.0/0.0/16_015/0002204

Fakulta aplikované informatiky
Ústav bezpečnostního inženýrství

Tento výstup lze užít v souladu s licenčními podmínkami Creative Commons 4.0 ve variantě BY-SA
(<https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/deed.cs>)

Úvod

- zajištění bezpečnosti patří mezi hlavní úkoly státu,
- stát tím realizuje svoji ochrannou funkci,
- ochranná funkce státu je vymezena zákonem č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky,
- jedním z hlavních úkolů vnitřní bezpečnosti je zajištění ochrany života, zdraví a majetku občanů,
- k naplnění tohoto úkolu Česká republika zajišťuje Ochranu obyvatelstva.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Úvodní vystoupení semináře

Úvodní vystoupení do semináře

Ochrana obyvatelstva jako základní prvek ochranné funkce státu

teoretické aspekty analyzovaného a diskutovaného tématu,
příklad z praxe, který se pojí k diskutované problematice.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Otázky do semináře

1. Diskutujte definici bezpečnostního systému České republiky
2. Specifikujte poslání bezpečnostního systému České republiky
3. Pojednejte o struktuře ohrožení, jenž má bezpečnostní systém České republiky zvládat
4. Objasněte a diskutujte pojmy krize, krizové řízení, mimořádná událost, krizová situace, krizový stav a IZS
5. Diskutujte pojmy hrozba a riziko. Pojednejte o vztahu ke krizi

Fakulta aplikované informatiky
Ústav bezpečnostního inženýrství

Závěr

- bezpečnostní systém České republiky představuje nástroj k realizaci bezpečnostní politiky státu,
- jeho úkolem je zvládat jednotlivá ohrožení České republiky,
- jednou z oblastí jsou nevojenská ohrožení, tedy krizové situace a mimořádné události,
- k tomu si Česká republika zřídila systém krizového řízení a integrovaný záchranný systém,
- specifickou průřezovou oblastí ochranné funkce je Ochrana obyvatelstva.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MŠMT
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

2. Právní předpisy a další související dokumenty

(2. seminář AP900)

Strategický projekt UTB ve Zlíně, reg. č. CZ.02.2.69/0.0/0.0/16_015/0002204

Fakulta aplikované informatiky
Ústav bezpečnostního inženýrství

Úvod

- zajištění bezpečnosti patří mezi hlavní úkoly státu,
- stát tím realizuje svoji ochrannou funkci,
- ochranná funkce státu je vymezena řadou zákonů a dalších interních normativních aktů,
- stát se v oblasti ochrany obyvatelstva zavázal dodržovat řadu mezinárodních dohod, zejména Ženevskou úmluvu o ochraně obyvatelstva,
- stát považuje ochranu obyvatelstva za dlouhodobý úkol, k tomu vydává Koncepti ochrany obyvatelstva.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Úvodní vystoupení semináře

Úvodní vystoupení do semináře

Právní předpisy a další související dokumenty v oblasti Ochrany obyvatelstva

teoretické aspekty analyzovaného a diskutovaného tématu,
příklad z praxe, který se pojí k diskutované problematice.

Fakulta aplikované informatiky
Ústav bezpečnostního inženýrství

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Otázky do semináře

1. Diskutujte základní právní předpisy a další dokumenty v oblasti ochrany obyvatelstva
2. Pojednejte o bezpečnostní strategii a její vazbě na ochranu obyvatelstva
3. Diskutujte roli Ženevské úmluvy na ochranu obyvatelstva
4. Diskutujte koncepci ochrany obyvatelstva

Závěr

- bezpečnostní systém České republiky představuje nástroj k realizaci bezpečnostní politiky státu,
- základní právní předpisy a další dokumenty v oblasti ochrany obyvatelstva představují její základní rámec,
- hlavním dokumentem v této oblasti je bezpečnostní strategie České republiky,
- respektují se také Ženevské úmluvy na ochranu obyvatelstva,
- koncepce ochrany obyvatelstva patří mezi hlavní plánovací dokumenty, zajišťující její trvalý rozvoj.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MŠMT
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Integrovaný záchranný systém

(3. seminář AP900)

Strategický projekt UTB ve Zlíně, reg. č. CZ.02.2.69/0.0/0.0/16_015/0002204

Fakulta aplikované informatiky
Ústav bezpečnostního inženýrství

Úvod

- v dnešní době průmyslových havárií, dopravních nehod, ekologických katastrof a živelních pohrom se ukazuje nutnost integrace a součinnosti záchranných složek,
- význam je především v koordinaci záchranných složek v místě mimořádné události (zefektivnění prací zasahujících složek), dále v prevenci a vyhledávání rizik,
- při krizové situaci (např. rozsáhlé povodně) je důležité včas informovat, evakuovat a zabezpečit nouzové přežití obyvatelstva.
- základem bylo schválení zákona č.239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému, který určil složky IZS a jejich velení při zvládnutí mimořádné události.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Úvodní vystoupení semináře

Úvodní vystoupení do semináře

Integrovaný záchranný systém a jeho vazba na Ochranu obyvatelstva

teoretické aspekty analyzovaného a diskutovaného tématu,
příklad z praxe, který se pojí k diskutované problematice.

Fakulta aplikované informatiky
Ústav bezpečnostního inženýrství

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Otázky do semináře

1. Diskutujte poslání IZS
2. Pojednejte o možnostech a způsobu velení při zásahu IZS
3. Diskutujte strukturu IZS
4. Diskutujte způsob zajištění pomoci na vyžádání
5. Diskutujte strukturu orgánů IZS, především OPIS

Závěr

- IZS je dán zákonem č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a příslušnými vyhláškami,
- základními složkami jsou HZS ČR, PČR a ZZS; úspěch činnosti IZS závisí na připravenosti k zásahu, prevenci a přípravě plánů, případně procvičení činností,
- stálým orgánem IZS jsou Operační a informační střediska HZS krajů a GŘ HZS, na taktické úrovni řídí činnost velitele zásahu, v činnosti jej může při rozsáhlejších MU podporovat štáb velitele zásahu.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Úkoly orgánů veřejné správy

(4. seminář AP900)

Strategický projekt UTB ve Zlíně, reg. č. CZ.02.2.69/0.0/0.0/16_015/0002204

Fakulta aplikované informatiky
Ústav bezpečnostního inženýrství

Úvod

- řízení a promyšlenost jsou významným předpokladem úspěchu každé činnosti,
- nástrojem přípravy na Ochranu obyvatelstva je vymezení systému, působnost složek a plánování a řízení,
- významnou roli v Ochráně obyvatelstva plní orgány státní správy a samosprávy,
- autoritou a gestorem v oblasti Ochrany obyvatelstva je Ministerstvo vnitra,
- výkonným orgánem obvykle HZS, JPO, kraje, ORP a obce.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Úvodní vystoupení semináře

Úvodní vystoupení do semináře

Úkoly orgánů veřejné správy a jejich vazba na Ochranu obyvatelstva

teoretické aspekty analyzovaného a diskutovaného tématu,
příklad z praxe, který se pojí k diskutované problematice.

Otázky do semináře

1. Pojednejte o úkolech ministerstev v oblasti ochrany obyvatelstva.
2. Pojednejte o úkolech Ministerstva vnitra v oblasti ochrany obyvatelstva.
3. Pojednejte o úkolech Ministerstva zdravotnictví v oblasti ochrany obyvatelstva.
4. Pojednejte o úkolech Ministerstva dopravy v oblasti ochrany obyvatelstva.
5. Pojednejte o úkolech orgánů kraje v oblasti ochrany obyvatelstva.
6. Pojednejte o úkolech ORP v oblasti ochrany obyvatelstva.
7. Pojednejte o úkolech obce v oblasti ochrany obyvatelstva.
8. Pojednejte o úkolech HZS kraje v oblasti ochrany obyvatelstva.

Závěr

- gestorem za Ochranu obyvatelstva je Ministerstvo vnitra, které v této oblasti plní řadu organizačních a technických úkolů,
- dalšími zainteresovanými ministerstvy jsou Ministerstvo zdravotnictví a Ministerstvo dopravy, které plní specifické úkoly v oblasti zdravotní péče a zajištění dopravy,
- výkonnými orgány v oblasti ochrany obyvatelstva jsou spolu s HZS ČR také kraje, ORP a obce,
- na jejich bedrech stojí jak příprava opatření v oblasti ochrany obyvatelstva, tak především její reálné a praktické zajištění.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Práva a povinnosti právnických a fyzických osob

(5. seminář AP900)

Strategický projekt UTB ve Zlíně, reg. č. CZ.02.2.69/0.0/0.0/16_015/0002204

Fakulta aplikované informatiky
Ústav bezpečnostního inženýrství

Úvod

- řízení a promyšlenost jsou významným předpokladem úspěchu každé činnosti,
- nástrojem přípravy na Ochranu obyvatelstva je vymezení systému, působnost složek a plánování a řízení,
- významnou roli v Ochrane obyvatelstva plní orgány právnické a podnikající fyzické osoby, humanitární činnost zajišťují nestátní neziskové organizace,
- k plnění úkolů Ochrany obyvatelstva mohou být přizvány také fyzické osoby, občané státu.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Úvodní vystoupení semináře

Úvodní vystoupení do semináře

**Práva a povinnosti právnických a fyzických osob a jejich
vazba na Ochranu obyvatelstva**

teoretické aspekty analyzovaného a diskutovaného tématu,
příklad z praxe, který se pojí k diskutované problematice.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Otázky do semináře

1. Pojednejte o právech a povinnostech právnických a fyzických osob z pohledu ochrany obyvatelstva.
2. Pojednejte o právech a povinnostech právnických a fyzických osob v případě havárie v jejich provozu.
3. Pojednejte o povinnostech nestátních neziskových organizací v oblasti ochrany obyvatelstva.
4. Pojednejte o povinnostech fyzických osob v oblasti ochrany obyvatelstva.

Závěr

- na ochraně obyvatelstva se ve specifických oblastech podílí právnické a fyzické osoby, jedná se zejména o poskytnutí věcné pomoci, za tu jim náleží finanční náhrada,
- v případě havárie v jejich provozu jsou právnické a podnikající fyzické osoby povinny spolu s IZS neprodleně zahájit záchranné a likvidační práce,
- významnou roli v oblasti humanitární pomoci sehrávají nestátní neziskové organizace,
- fyzické osoby v oblasti ochrany obyvatelstva mohou být vyzvány k poskytnutí osobní nebo věcné pomoci a ke strpění omezení.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MŠMT
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Radiační ochrana

(6. seminář AP900)

Strategický projekt UTB ve Zlíně, reg. č. CZ.02.2.69/0.0/0.0/16_015/0002204

Fakulta aplikované informatiky
Ústav bezpečnostního inženýrství

Úvod

- **přípravenost, řízení a promyšlenost jsou významným předpokladem úspěchu každé činnosti,**
- **jednou z významných hrozeb v oblasti technogenní sféry je radioaktivní záření,**
- **stát plní v této oblasti roli autority i kontroly, gestorem je Státní úřad pro jadernou bezpečnost,**
- **k monitorování radiační situace vytváří a provozuje Celostátní radiační monitorovací síť,**
- **monitorování radiační situace na místě havárií zajišťují mobilní skupiny.**

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Úvodní vystoupení semináře

Úvodní vystoupení do semináře

Radiační ochrana a její vazba na Ochranu obyvatelstva

teoretické aspekty analyzovaného a diskutovaného tématu,
příklad z praxe, který se pojí k diskutované problematice.

Fakulta aplikované informatiky
Ústav bezpečnostního inženýrství

Otázky do semináře

1. Diskutujete pojem radiační ochrana.
2. Pojednejte o státních organizacích, do jejichž působnosti spadá radiační ochrana.
3. Diskutujte možnosti a způsoby monitorování radiační situace.
4. Pojednejte o působnosti mobilních skupin z pohledu monitorování radiační situace.
5. Vysvětlete způsob hodnocení jaderných událostí.
6. Diskutujte nejvýznamnější jaderné události ve světě.
7. Pojednejte o jaderných elektrárnách a dalších zařízeních, spadajících pod radiační ochranu.

Závěr

- významnou technogenní hrozbou jsou havárie s únikem radioaktivního záření, stát proto zřizuje a provozuje radiační ochranu,
- gestorem za radiační ochranu je Státní úřad pro jadernou bezpečnost,
- monitorování radiační situace zajišťuje Celostátní radiační monitorovací síť a na místě havárie mobilní skupina,
- základem ochrany je pravidelné hodnocení radiační situace a také jaderných událostí,
- to se týká jaderných elektráren a jaderných zařízení.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MŠMT
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Ochrana před povodněmi

(7. seminář AP900)

Strategický projekt UTB ve Zlíně, reg. č. CZ.02.2.69/0.0/0.0/16_015/0002204

Fakulta aplikované informatiky
Ústav bezpečnostního inženýrství

Úvod

- **přípravenost, řízení a promyšlenost jsou významným předpokladem úspěchu každé činnosti,**
- **jednou z významných přírodních hrozeb v jsou povodně, ať už přirozené nebo zvláštní,**
- **významnou roli v ochraně proti povodním sehrává stát, ať už přípravou území na zvládání povodní, tak zejména v době vzniku mimořádné události,**
- **odborným orgánem zvládání povodní jsou povodňové komise a krizové štáby na jednotlivých úrovních samosprávných orgánů (zde však plní úkoly v přenesené působnosti státu).**

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Úvodní vystoupení semináře

Úvodní vystoupení do semináře

Ochrana před povodněmi a její vazba na Ochranu obyvatelstva

teoretické aspekty analyzovaného a diskutovaného tématu,
příklad z praxe, který se pojí k diskutované problematice.

Otázky do semináře

1. Pojednejte o povodni jako bezpečnostní hrozbě.
2. Diskutujte základní pojmy z oblasti povodňové ochrany.
3. Pojednejte op povodňových orgánech, diskutujte jejich působnost.
4. Pojednejte o protipovodňových opatřeních.
5. Vysvětlete účel protipovodňových plánů, kdo je zpracovává.
6. Diskutujte obsah a pravidla realizace protipovodňových opatření.

Závěr

- významnou přírodní hrozbou jsou povodně, stát proto realizuje řadu opatření v oblasti úpravy území, přípravy a zvládání povodní,
- základními povodňovými orgány jsou povodňové komise a krizové štáby na jednotlivých úrovních samosprávy,
- zvládání povodní zahrnuje řadu protipovodňových opatření plánovacího, předpovědního, monitorovacího, řídicího, ochranného a záchranného charakteru,
- základem připravenosti obcí a měst jsou protipovodňové plány.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MŠMT
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Nebezpečné látky

(8. seminář AP900)

Strategický projekt UTB ve Zlíně, reg. č. CZ.02.2.69/0.0/0.0/16_015/0002204

Fakulta aplikované informatiky
Ústav bezpečnostního inženýrství

Úvod

- **přípravenost, řízení a promyšlenost jsou významným předpokladem úspěchu každé činnosti,**
- **jednou z významných technogenních hrozeb v jsou nebezpečné chemické a biologické látky,**
- **chemický průmysl v současné době manipuluje se 70 000 chemických látek, z nichž asi 300 připadá na vysoce toxické látky,**
- **narůstající intenzita dopravy, včetně přepravy nebezpečných látek,**
- **mechanizace, automatizace a informatika, působí jako stimulátor trvale urychlující a zintenzivňující výrobní procesy (hrozba úniku nebezpečných látek trvá).**

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Úvodní vystoupení semináře

Úvodní vystoupení do semináře

Nebezpečné látky a jejich vazba na Ochranu obyvatelstva

teoretické aspekty analyzovaného a diskutovaného tématu,
příklad z praxe, který se pojí k diskutované problematice.

Fakulta aplikované informatiky
Ústav bezpečnostního inženýrství

Otázky do semináře

1. Diskutujte základní pojmy z oblasti nebezpečných látek.
2. Pojednejte o evropské legislativě, týkající se nebezpečných látek.
3. Diskutujte základní dokumentaci spojenou s nebezpečnými látkami.
4. Vysvětlete základní problémy přepravy nebezpečných látek.
5. Pojednejte o havarijních projevech a účincích chemických látek.
6. Diskutujte problematiku zdrojů ionizujícího záření.

Závěr

- významnou technogenní hrozbou jsou nebezpečné látky, jejich množství s technologickým rozvojem neustále narůstá,
- ochrana proti nebezpečným látkám musí být řešena na mezinárodní úrovni, v rámci EU pak vlivem tranzitní dopravy evropskou legislativou, týkající se nebezpečných látek,
- každá organizace, která s nebezpečnými látkami nakládá, musí mít zpracovány základní dokumentaci, kterou legislativa ukládá,
- nakládání s nebezpečnými látkami (zejména vysoce toxickými látkami) by měli realizovat patřičně vzdělaní odborníci, jejichž znalosti a odborná způsobilost jsou periodicky přezkušovány.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MŠMT
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Varování a informování obyvatelstva

(9. seminář AP900)

Strategický projekt UTB ve Zlíně, reg. č. CZ.02.2.69/0.0/0.0/16_015/0002204

Fakulta aplikované informatiky
Ústav bezpečnostního inženýrství

Úvod

- **připravenost, řízení a promyšlenost jsou významným předpokladem úspěchu každé činnosti,**
- **včasné informování obyvatelstva o vzniklé mimořádné události sehrává v ochraně obyvatelstva klíčovou roli, je jedním z jejích pilířů,**
- **zajišťuje se prostřednictvím varování a informování obyvatelstva,**
- **varování a informování obyvatelstva je komplexní souhrn organizačních, technických a provozních opatření, zabezpečujících včasné předání varovné informace o reálně hrozící nebo již vzniklé MU,**
- **varovná informace má charakter akustický (zvukový), verbální (slovní) a optický (obrazový),**
- **varovná informace má zpravidla tvar předem stanoveného varovného signálu.**

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Úvodní vystoupení semináře

Úvodní vystoupení do semináře

Varování a informování obyvatelstva a jeho vazba na Ochranu obyvatelstva

teoretické aspekty analyzovaného a diskutovaného tématu,
příklad z praxe, který se pojí k diskutované problematice.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Otázky do semináře

1. Pojednejte o úkolech varování a vyrozumění obyvatelstva.
2. Diskutujte účel a složení jednotného systému varování a vyrozumění.
3. Pojednejte o typech vlastníků koncových prvků varování obyvatelstva.
4. Diskutujte typy koncových prvků a jejich vlastnosti.
5. Objasněte typy signálů varování obyvatelstva.

Závěr

- včasné informování obyvatelstva o vzniklé mimořádné události sehrává v ochraně obyvatelstva klíčovou roli, je jedním z jejích pilířů,
- zajišťuje se prostřednictvím varování a informování obyvatelstva,
- stát i další subjekty provozuje jednotný systém varování a informování na bázi sirén a místních informačních systémů,
- základním varovným signálem je všeobecná výstraha, která je slovně upřesňována povahou nebezpečí,
- významnou roli v distribuci varovné informace sehrávají zejména veřejnoprávní hromadné sdělovací prostředky.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Ukrytí a individuální ochrana

(10. seminář AP900)

Strategický projekt UTB ve Zlíně, reg. č. CZ.02.2.69/0.0/0.0/16_015/0002204

Fakulta aplikované informatiky
Ústav bezpečnostního inženýrství

Úvod

- **přípravenost, řízení a promyšlenost jsou významným předpokladem úspěchu každé činnosti,**
- **ochrana před nebezpečnými látkami se zajišťuje formou ukrytí a použití prostředků individuální a kolektivní ochrany,**
- **ukrytím se rozumí využití úkrytů civilní ochrany a jiných vhodných prostorů, které se stavebními a jinými doplňkovými úpravami přizpůsobují ochraně obyvatelstva,**
- **prostředky individuální a kolektivní ochrany se rozumí masky, ochranné pláště, ale také speciální prostory vybavené filtroventilačním zařízením.**

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Úvodní vystoupení semináře

Úvodní vystoupení do semináře

Ukrytí a individuální ochrana a jeho vazba na Ochranu obyvatelstva

teoretické aspekty analyzovaného a diskutovaného tématu,
příklad z praxe, který se pojí k diskutované problematice.

Fakulta aplikované informatiky
Ústav bezpečnostního inženýrství

Otázky do semináře

1. Objasněte, co je ukrytí improvizovaným způsobem.
2. Objasněte, co jsou stálé úkryty.
3. Diskutujte problematiku plánovací dokumentace ukrytí obyvatelstva.
4. Pojednejte o prostředcích individuální ochrany.
5. Diskutujte prostředky individuální ochrany pro válečný stav.
6. Diskutujte principy plánování individuální ochrany obyvatelstva.

Závěr

- ukrytím se rozumí využití úkrytů civilní ochrany a jiných vhodných prostorů, které se stavebními a jinými doplňkovými úpravami přizpůsobují ochraně obyvatelstva,
- ukrytí se zajišťuje v improvizovaných a stálých úkrytech civilní ochrany,
- prostředky individuální ochrany umožňují zamezit a nebo alespoň snížit stupeň zasažení osob nebezpečnými chemickými, radioaktivními látkami a biologickými prostředky,
- kolektivní ochranné prostředky zajišťují životní podmínky ve formě krytů, majících filtrační a izolační schopnost,
- specifickou formou kolektivní ochrany je zvyšování odolnosti organismu proti ionizujícímu záření radioprotektivními látkami a proti nervově paralytickým látkám použitím antidot;

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Evakuace

(11. seminář AP900)

Strategický projekt UTB ve Zlíně, reg. č. CZ.02.2.69/0.0/0.0/16_015/0002204

Fakulta aplikované informatiky
Ústav bezpečnostního inženýrství

Úvod

- připravenost, řízení a promyšlenost jsou významným předpokladem úspěchu každé činnosti,
- evakuace představuje klíčové opatření ochrany obyvatelstva,
- evakuací se zabezpečuje přemístění osob, zvířat, předmětů kulturní hodnoty, technického zařízení, případně strojů a materiálu k zachování nutné výroby a nebezpečných látek z míst ohrožených mimořádnou událostí do míst, která zajišťují pro evakuované obyvatelstvo náhradní ubytování a stravování, pro zvířata ustájení a pro věci uskladnění,
- evakuace vyžaduje zajištění připravenosti formou příslušných plánů, které zpracovávají orgány veřejné správy spolu s HZS ČR.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Úvodní vystoupení semináře

Úvodní vystoupení do semináře

Evakuace a její vazba na Ochranu obyvatelstva

teoretické aspekty analyzovaného a diskutovaného tématu,
příklad z praxe, který se pojí k diskutované problematice.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Otázky do semináře

1. Vymezte pojem evakuace.
2. Pojednejte o druzích evakuace.
3. Objasněte způsob plánování evakuace.
4. Pojednejte o způsobu zabezpečení evakuace.
5. Pojednejte o způsobu organizace evakuačního střediska.
6. Diskutujte organizační prvky evakuace.
7. Objasněte obsah evakuačního zavazadla.

Závěr

- evakuace patří mezi nejčastěji realizovaná opatření ochrany obyvatelstva,
- evakuace vyžaduje připravenost ve formě plánů evakuace obyvatelstva,
- v rámci evakuace se stanovuje evakuační prostor, evakuační středisko, příjmové území, evakuační trasa, příjmové středisko, místo nouzového ubytování, místo hromadného stravování a místo humanitární pomoci,
- včasné provedení evakuace představuje nejúčinnější opatření k ochraně obyvatelstva na území ohroženém MU a krizovou situací; časová norma pro evakuaci je 48 hod., velké sídelní aglomerace do 72 hod.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MŠMT
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Nouzové přežití

(12. seminář AP900)

Strategický projekt UTB ve Zlíně, reg. č. CZ.02.2.69/0.0/0.0/16_015/0002204

Fakulta aplikované informatiky
Ústav bezpečnostního inženýrství

Úvod

- **připravenost, řízení a promyšlenost jsou významným předpokladem úspěchu každé činnosti,**
- **nouzové přežití představuje jedno z klíčových opatření ochrany obyvatelstva,**
- **představuje souhrn činností a postupů věcně příslušných orgánů, dalších zainteresovaných subjektů a samotných občanů prováděných s cílem minimalizovat negativní dopady mimořádných událostí a krizových situací na zdraví a životy postiženého obyvatelstva,**
- **k zabezpečení nouzového přežití obyvatelstva při mimořádných událostech jsou na centrální úrovni k dispozici příslušné pohotovostní kapacity (kontejnery, stany).**

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Úvodní vystoupení semináře

Úvodní vystoupení do semináře

Nouzové přežití a jeho vazba na Ochranu obyvatelstva

teoretické aspekty analyzovaného a diskutovaného tématu,
příklad z praxe, který se pojí k diskutované problematice.

Fakulta aplikované informatiky
Ústav bezpečnostního inženýrství

Otázky do semináře

1. Diskutujte základní pojmy z oblasti nouzového přežití.
2. Objasněte základní pojmy nouzového přežití.
3. Diskutujte zásady a způsoby organizace nouzového ubytování.
4. Pojednejte o povinnostech HZS v oblasti nouzového přežití.
5. Diskutujte základní zabezpečení energiemi a vodou.
6. Objasněte roli humanitární pomoci při nouzovém přežití.
7. Pojednejte o roli státní správy hmotných rezerv ohledně nouzového přežití.

Závěr

- nouzové přežití se realizuje v podmínkách dlouhodobé evakuace obyvatelstva z ohrožených prostor,
- slouží k zajištění základních životních a hygienických potřeb evakuovaných osob,
- je zahajováno zpravidla 1 – 2 dny po vzniku krizové situace, realizuje se zajištění samostatného ubytování žen s dětmi do 15 let, zvláště mužů, zajištění odděleného ubytování rodin,
- hromadná příprava teplé stravy stravovacími zařízeními či polními kuchyněmi, dávka vody první 2 dny asi 5 l na osobu, potom 15 l na osobu, zajištění zdravotnické, sociální, hygienické, veterinární, poštovní a spojové, dopravní, technické, pohřební služby, zásobování šatstvem, příkrývkami, prostředky osobní hygieny.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Dekontaminace

(13. seminář AP900)

Strategický projekt UTB ve Zlíně, reg. č. CZ.02.2.69/0.0/0.0/16_015/0002204

Fakulta aplikované informatiky
Ústav bezpečnostního inženýrství

Úvod

- **přípravenost, řízení a promyšlenost jsou významným předpokladem úspěchu každé činnosti,**
- **dekontaminace představuje jedno z klíčových opatření ochrany obyvatelstva,**
- **dekontaminace je soubor metod, postupů, organizačního zabezpečení a prostředků k účinnému odstranění nebezpečných látek (kontaminantu),**
- **cílem dekontaminace je snížení obsahu kontaminantu na bezpečnou úroveň,**
- **podle způsobu provedení se dekontaminace rozděluje na suchou, polosuchou a mokrou.**

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Úvodní vystoupení semináře

Úvodní vystoupení do semináře

Dekontaminace a její vazba na Ochranu obyvatelstva

teoretické aspekty analyzovaného a diskutovaného tématu,
příklad z praxe, který se pojí k diskutované problematice.

Fakulta aplikované informatiky
Ústav bezpečnostního inženýrství

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Otázky do semináře

1. Definujte a diskutujte pojem dekontaminace.
2. Pojednejte o způsobech realizace dekontaminace.
3. Objasněte specifika realizace dekontaminace silami HZS ČR.
4. Objasněte specifika dekontaminace po zasažení CBRN.
5. Objasněte specifika zvládání závažných havárií.
6. Pojednejte o organizačním rozčlenění prostoru dekontaminace.

Závěr

- dekontaminace patří mezi významné činnosti v rámci ochrany obyvatelstva,
- využívá se při zasažení osob, techniky, domácích zvířat nebezpečnými látkami,
- dekontaminace se realizuje mokrou, polosuchou a suchou cestou,
- dekontaminace se provádí na specializovaných pracovištích za přísně dodržovaných režimových opatření,
- příprava dekontaminace se provádí s využitím plánu dekontaminace.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MS
MT
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Plnění úkolů ochrany obyvatelstva vybranými subjekty

(14. seminář AP900)

Strategický projekt UTB ve Zlíně, reg. č. CZ.02.2.69/0.0/0.0/16_015/0002204

Fakulta aplikované informatiky
Ústav bezpečnostního inženýrství

Úvod

- **připravenost, řízení a promyšlenost jsou významným předpokladem úspěchu každé činnosti,**
- **na zajištění ochrany obyvatelstva se podílí řada orgánů státní správy a samosprávy, včetně státních organizací; je také věcí zájmových sdružení, neziskových organizací i samotných občanů,**
- **gestorem ochrany obyvatelstva je Ministerstvo vnitra, konkrétně Hasičský záchranný sbor České republiky,**
- **další klíčovým prvkem ochrany obyvatelstva jsou ministerstva, ústřední správní úřady, kraje, ORP a obce.**

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Úvodní vystoupení semináře

Úvodní vystoupení do semináře

Plnění úkolů ochrany obyvatelstva vybranými subjekty.

teoretické aspekty analyzovaného a diskutovaného tématu,
příklad z praxe, který se pojí k diskutované problematice.

Otázky do semináře

1. Diskutujte působnost HZS kraje při přípravě na realizaci úkolů OO.
2. Diskutujte působnost HZS kraje při realizaci úkolů OO.
3. Diskutujte působnost HZS kraje při zabezpečení připravenosti na realizaci úkolů OO.
4. Diskutujte povinnosti obce při zajišťování OO.
5. Pojednejte o povinnostech SDH a JPO plnění úkolů ochrany obyvatelstva.

Závěr

- na zajištění ochrany obyvatelstva se podílí řada orgánů státní správy a samosprávy, včetně státních organizací; je také věcí zájmových sdružení, neziskových organizací i samotných občanů,
- hlavní roli v ochraně obyvatelstva sehrává Ministerstvo vnitra a zejména Hasičský záchranný sbor České republiky, GŘ HZS ČR je koncepčním a řídicím orgánem, výkon leží na bedrech HZS krajů,
- další klíčovým prvkem ochrany obyvatelstva jsou ministerstva, ústřední správní úřady, kraje, ORP a obce.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MŠMT
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

AP900

Ochrana obyvatelstva

(semináře)

doc. Ing. Luděk LUKÁŠ, CSc.

2020

Informace o autorech:

Luděk Lukáš, doc., Ing., CSc.
Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
lukas@utb.cz

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OBSAH

OBSAH	3
ÚVOD.....	4
1. SEMINÁŘ - ÚVOD DO PROBLEMATIKY.....	5
2. SEMINÁŘ - PRÁVNÍ PŘEDPISY A DALŠÍ SOUVISEJÍCÍ DOKUMENTY	10
3. SEMINÁŘ - INTEGROVANÝ ZÁCHRANNÝ SYSTÉM.....	14
4. SEMINÁŘ - ÚKOLY ORGÁNŮ VEŘEJNÉ SPRÁVY.....	17
5. SEMINÁŘ - PRÁVA A POVINNOSTI PRÁVNICKÝCH A FYZICKÝCH OSOB	23
6. SEMINÁŘ - RADIAČNÍ OCHRANA.....	27
7. SEMINÁŘ - OCHRANA PŘED POVODNĚMI	32
8. SEMINÁŘ - NEBEZPEČNÉ LÁTKY	39
9. SEMINÁŘ - VAROVÁNÍ A INFORMOVÁNÍ OBYVATELSTVA.....	45
10. SEMINÁŘ - UKRYTÍ A INDIVIDUÁLNÍ OCHRANA.....	50
11. SEMINÁŘ - EVAKUACE	55
12. SEMINÁŘ - NOUZOVÉ PŘEŽITÍ	63
13. SEMINÁŘ - DEKONTAMINACE	69
14. SEMINÁŘ - PLNĚNÍ ÚKOLŮ OCHRANY OBYVATELSTVA VYBRANÝMI SUBJEKTY	75
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	80
SEZNAM TABULEK	81

ÚVOD

Studijní předmět Ochrana obyvatelstva je zaměřen jak na teoretické, tak praktické aspekty zajištění specifické oblasti ochranné funkce státu, tedy zajištění bezpečnosti obyvatel České republiky zejména při živelních pohromách a technologických haváriích. Jeho cílem je studentům poskytnout základní soubor teoretických poznatků k pochopení podstaty a procesu plošně realizovaných ochranných a záchranných akcí, týkajících se rozsáhlých lokalit (zón, obcí, měst). Získané poznatky studentům umožní pochopit a řešit jednotlivé živelní pohromy a technologické havárie. Problematika ochrany obyvatelstva je při tom zaměřena na prostředky, které stát v této oblasti vytváří a způsob jejich využití zejména orgány státní správy. Jedná se o integrovaný záchranný systém, systém krizového řízení, radiační ochranu, dekontaminační prostředky a jednotný systém varování a informování.

V rámci semináře bude respektován jeho základní cíl, zaměřený na pochopení problémů a otázek z oblasti ochrany obyvatelstva, zejména příčin a dopadů živelních pohrom a technologických havárií, a také otázek zvládání těchto mimořádných událostí. Klíčovou při tom bude aktivní role studenta. Před seminářem si student v rámci přípravy na seminář prostuduje přednesenou přednášku a na přednášce zadanou povinnou literaturu. V úvodním vystoupení semináře vybraný student uvede analyzovanou problematiku příkladem z praxe, který se pojí k diskutované tématice. Variantně také budou moci být osvětleny teoretické aspekty analyzovaného problému. Následně na to budou diskutovány jednotlivé otázky a problémy. Pokud to bude možné, využije se k porozumění problémů jednoduchých obrázků a schémat, nakreslených na tabuli. Jedná se totiž o to, že ochrana obyvatelstva má nejen ochranný charakter, ale také systémový a operační charakter, který umožňuje řadu problémů formalizovat, matematizovat a tím i řešit. Na závěr semináře provede vybraný student závěrečné shrnutí.

1. SEMINÁŘ - ÚVOD DO PROBLEMATIKY

Tabulka 1 Otázky a teze k diskusi do 1. semináře

<p>Otázky do semináře:</p> <ol style="list-style-type: none">1) Diskutujte definici bezpečnostního systému České republiky.2) Specifikujte poslání bezpečnostního systému České republiky.3) Pojednejte o struktuře ohrožení, jenž má bezpečnostní systém České republiky zvládat.4) Objasněte a diskutujte pojmy krize, krizové řízení, mimořádná událost, krizová situace, krizový stav a IZS.5) Diskutujte pojmy hrozba a riziko. Pojednejte o vztahu ke krizi.6) Diskutujte základní pojmy z oblasti ochrany kritické infrastruktury.
<p>1) Diskutujte definici bezpečnostního systému České republiky.</p> <p>teze k diskusi:</p> <p>Bezpečnostní systém představuje právně zakotvený, hierarchický, vzájemně provázaný systém práv a povinností orgánů státní správy, samosprávy, soukromých subjektů a občanů vedoucí k zajištění bezpečnosti všech jeho součástí, a to bez ohledu na druh hrozby a její rozsah. Bezpečnost pak může být chápána například jako zajištění svrchovanosti a územní celistvosti ČR, ochrana jejich demokratických základů a ochrana života, zdraví a majetkových hodnot.</p> <p>Z definice vyplývá, že se jedná o multidisciplinární systém se zřejmou vazbou na roli státu jako celku. V odborné literatuře se problematika bezpečnosti také velice často ztotožňuje s pojmem bezpečí. Bezpečí představuje jeden ze stěžejních pocitů člověka. Dá se říci, že ihned po naplnění základních životních a fyziologických potřeb je pro člověka další nejdůležitější potřebou právě bezpečí. Cílem bezpečnostního systému je tedy zajištění bezpečnosti k naplnění jedné z nejniternějších potřeb člověka – bezpečí.</p> <p>vlastní poznámky:</p>
<p>2) Specifikujte poslání bezpečnostního systému České republiky.</p> <p>teze k diskusi:</p> <p>Za zajištění bezpečnosti ČR a funkčnost bezpečnostního systému v celé jeho šíři odpovídají orgány státu. „Stát“ představuje základní mocenskou jednotku disponující mocí vládnout, soudit a vytvářet zákony a je vymezen státní mocí, lidem a územím. Zahrnuje v sobě ozbrojené síly, státní aparát, soudy a bezpečnostní sbory. Jak je vidět, tak už samotná definice státu předpokládá existenci bezpečnostních prvků a tudíž také bezpečnostního systému.</p> <p>Státní aparát (byrokracie) a ani soudy nedisponují z objektivních důvodů schopností a kapacitami pro zajištění bezpečnosti. Jejich role je v oblasti tvorby a vymáhání práva,</p>

kteřím systém bezpečnosti upravuje. Svou činností se tedy, ve spolupráci s orgány samosprávy, soukromými subjekty a občany, na zajištění bezpečnosti podílí.

Fyzické zajištění bezpečnosti je pak úkolem speciálně zřízených pilířů bezpečnosti, kterými jsou:

- ozbrojené síly,
- ozbrojené bezpečnostní sbory,
- záchranné sbory a
- havarijní služby.

vlastní poznámky:

3) Pojmedjte o struktuře ohrožení, jenž má bezpečnostní systém České republiky zvládat.

teze k diskusi:

Bližším zkoumáním jednotlivých pilířů lze identifikovat náznaky dalšího členění bezpečnostního systému podle druhu ohrožení:

- vnější hrozby (ohrožení svrchovanosti a celistvosti státu),
- vnitřní hrozby (narušení vnitřního pořádku a veřejné bezpečnosti) a
- ostatní hrozby (mimořádné události, katastrofy přírodního a technologického charakteru atp.).

Role jednotlivých bezpečnostních složek se v rámci řešení uvedených hrozeb navzájem prolíná a doplňuje. Nicméně je pro zjednodušení chápání celé problematiky možné vyjádřit vztah jednotlivých typů ohrožení a bezpečnostních složek takto:

- vnější ohrožení – Armáda ČR,
- vnitřní pořádek a veřejná bezpečnost – Policie ČR a
- ostatní ohrožení – HZS ČR.

Neméně podstatným je však také poslední pilíř „havarijní služby“, který představuje zapojení zejména ostatních složek integrovaného záchranného systému (dále „IZS“) a právnických a podnikajících fyzických osob (dále „PaPFO“) do řešení vzniklé události.

vlastní poznámky:

4) Objasněte a diskutujte pojmy krize, krizové řízení, mimořádná událost, krizová situace, krizový stav a IZS.

teze k diskusi:

Krize - situace, v níž je významným způsobem narušena rovnováha mezi základními charakteristikami systému na jedné straně a postojem okolního prostředí na straně dru-

hé.

Krizové řízení - souhrn řídicích činností orgánů krizového řízení zaměřených na analýzu a vyhodnocení bezpečnostních rizik a plánování, organizování, realizaci a kontrolu činností prováděných v souvislosti s přípravou na krizové situace a jejich řešením, nebo ochranou kritické infrastruktury.

Mimořádná událost - škodlivé působení sil a jevů vyvolaných činností člověka, přírodními vlivy, a také havárie, které ohrožují život, zdraví, majetek nebo životní prostředí a vyžadují provedení záchranných a likvidačních prací.

Krizová situace - krizovou situací mimořádná událost podle zákona o integrovaném záchranném systému, narušení kritické infrastruktury nebo jiné nebezpečí, při nichž je vyhlášen stav nebezpečí, nouzový stav nebo stav ohrožení státu (dále jen „krizový stav“).

Krizový stav - právní kategorie (stav), která se vyhláší v případě hrozby vzniku krizové situace a v přímé závislosti na jejím charakteru a rozsahu.

IZS - koordinovaný postup složek IZS při přípravě na mimořádnou událost a při provádění záchranných a likvidačních prací. Koordinací postupu složek při společném zásahu se rozumí koordinace záchranných a likvidačních prací včetně řízení jejich součinnosti.

vlastní poznámky:

5) Diskutujte pojmy hrozba a riziko. Pojednejte o vztahu ke krizi.

teze k diskusi:

Hrozba - jakýkoli jev či skutečnost (fenomén), který má potenciální schopnost poškodit zájmy daného subjektu. Hrozba může být přírodní, nebo může být způsobena aktérem, nadaným vůlí a úmyslem. Míra hrozby je dána velikostí možné škody a časovou vzdáleností (vyjádřenou obvykle pravděpodobností čili rizikem) možného uplatnění této hrozby.

Riziko - možnost, že s určitou pravděpodobností vznikne událost, kterou považujeme z bezpečnostního hlediska za nežádoucí. Riziko je vždy odvoditelné a odvozené z konkrétní hrozby. Míru rizika, tedy pravděpodobnost škodlivých následků vyplývajících z hrozby a ze zranitelnosti zájmu, je možno posoudit na základě tzv. analýzy rizik, která vychází i z posouzení naší připravenosti hrozbám čelit.

Plán - předem stanovený soubor úkonů a postupů v určité činnosti, která má být prováděna, zajišťující dosažení vytyčeného cíle.

Orgány krizového řízení - jsou zákonem stanovené orgány veřejné správy (státní správy a samosprávy) předurčené k řešení krizových situací, které mohou vzniknout na území ČR.

Bezpečnost - stav, kdy jsou na efektivní míru omezeny hrozby pro objekt a jeho zájmy a tento objekt je k omezení stávajících i potenciálních hrozeb efektivně vybaven a ochoten při něm spolupracovat.

Hospodářská opatření pro krizové stavy - organizační, materiální nebo finanční opatření přijímaná správním úřadem v krizových stavech pro zabezpečení nezbytné dodávky výrobků prací a služeb, bez níž nelze zajistit překonání krizových stavů. Zahrnují systém nouzového hospodářství, systém hospodářské mobilizace, použití státních hmotných rezerv, výstavbu a údržbu infrastruktury a regulačních opatření.

vlastní poznámky:

6) Diskutujte základní pojmy z oblasti ochrany kritické infrastruktury.

teze k diskusi:

Kritickou infrastrukturou - se rozumí prvek kritické infrastruktury nebo systém prvků kritické infrastruktury, narušení jehož funkce by mělo závažný dopad na bezpečnost státu, zabezpečení základních životních potřeb obyvatelstva, zdraví osob nebo ekonomiku státu.

Evropskou kritickou infrastrukturou nebo evropskými kritickými infrastrukturami - se rozumí kritická infrastruktura nacházející se v členských státech, jejíž narušení nebo zničení by mělo závažný dopad pro nejméně dva členské státy.

Prvkem kritické infrastruktury - se rozumí zejména stavba, zařízení, prostředek nebo veřejná infrastruktura, určené podle průřezových a odvětvových kritérií; je-li prvek kritické infrastruktury součástí evropské kritické infrastruktury, považuje se za prvek evropské kritické infrastruktury.

Ochranou kritické infrastruktury - se rozumí všechny činnosti zaměřené na zajištění funkčnosti, nepřetržitosti a celistvosti kritické infrastruktury s cílem zabránit hrozbě, riziku nebo zranitelnosti, zmírnit je a neutralizovat.

Průřezovými kritérii - soubor hledisek pro posuzování závažnosti vlivu narušení funkce prvku kritické infrastruktury s mezními hodnotami, které zahrnují rozsah ztrát na životě, dopad na zdraví osob, mimořádně vážný ekonomický dopad nebo dopad na veřejnost v důsledku rozsáhlého omezení poskytování nezbytných služeb nebo jiného závažného zásahu do každodenního života.

Odvětvovými kritérii - technické nebo provozní hodnoty k určování prvku kritické infrastruktury v odvětvích energetika, vodní hospodářství, potravinářství a zemědělství,

zdravotnictví, doprava, komunikační a informační systémy, finanční trh a měna, nouzové služby a veřejná správa.

vlastní poznámky:

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MŠMT
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

2. SEMINÁŘ - PRÁVNÍ PŘEDPISY A DALŠÍ SOUVISEJÍCÍ DOKUMENTY

Tabulka 2 Otázky a teze k diskusi do 2. semináře

<p>Otázky do semináře:</p> <ol style="list-style-type: none">1) Diskutujte základní právní předpisy a další dokumenty v oblasti ochrany obyvatelstva.2) Pojednejte o bezpečnostní strategii a její vazbě na ochranu obyvatelstva.3) Diskutujte roli Ženevské úmluvy na ochranu obyvatelstva.4) Diskutujte koncepci ochrany obyvatelstva.
<p>1) Diskutujte základní právní předpisy a další dokumenty v oblasti ochrany obyvatelstva.</p> <p>teze k diskusi:</p> <p>Bezpečnostní systém je popsán celou řadou legislativních (ústavní zákony, zákony, prováděcí předpisy) a nelegislativních (strategie, koncepce, směrnice a metodiky ministerstev a jiných ústředních správních úřadů) dokumentů. Pro základní pochopení problematiky bezpečnosti a jejího rozsahu lze za stěžejní považovat tyto:</p> <p>legislativní dokumenty:</p> <ul style="list-style-type: none">• Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky,• Usnesení předsednictva České národní rady č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky a• Ústavní zákon č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky. <p>nelegislativní dokumenty:</p> <ul style="list-style-type: none">• Bezpečnostní strategie ČR,• Obranná strategie ČR,• Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2020 s výhledem do roku 2030,• Bílá kniha o obraně,• Nová strategická koncepce NATO a• Evropská bezpečnostní strategie. <p>vlastní poznámky:</p>
<p>2) Pojednejte o bezpečnostní strategii a její vazbě na ochranu obyvatelstva.</p> <p>teze k diskusi:</p> <p>Bezpečnostní strategie</p> <p>Bezpečnostní strategie je základním koncepčním dokumentem bezpečnostní politiky státu.</p> <p>Bezpečnostní strategie ČR obsahuje:</p> <ul style="list-style-type: none">• východiska bezpečnostní politiky ČR (formulace principů, na nichž je bezpečnostní

- politika založena),
- bezpečnostní zájmy ČR (definování životních, strategických a dalších významných zájmů),
 - bezpečnostní prostředí (identifikace trendů, hrozeb a z nich plynoucí rizika) a
 - strategii prosazování bezpečnostních zájmů ČR (vymezení přístupů a nástrojů k ochraně zájmů).

Bezpečnostní politika

Bezpečnostní politika je souhrn opatření a kroků za účelem prevence a eliminace hrozeb a z nich vyplývajících rizik s cílem zajistit vnitřní a vnější bezpečnost, obranu a ochranu občanů a státu. Provádí se aktivním a preventivním působením zahraniční, obranné a hospodářské politiky a politiky v oblasti vnitřní bezpečnosti a veřejné informovanosti. Zajištění bezpečnosti občanů, suverenity země, demokratického zřízení a principů právního státu je úkolem vlády a orgánů samosprávy na krajské a obecní úrovni.

ČR vnímá jako své životní zájmy zajištění svrchovanosti, územní celistvosti a politické nezávislosti ČR, zachování všech náležitostí demokratického státu včetně záruky a ochrany základních lidských práv a svobod obyvatel. Pro jejich zajištění je ČR připravena využít všech legitimních přístupů a použít všechny dostupné prostředky.

K ochraně životních zájmů slouží naplňování strategických zájmů (např. zajištění energetické, surovinové a potravinové bezpečnosti ČR). K jejich prosazování jsou voleny přístupy a prostředky přiměřené situaci. Účelem prosazování dalších významných zájmů je přispět k zajištění životních a strategických zájmů a zvyšovat odolnost společnosti vůči bezpečnostním hrozbám.

Na základě analýzy bezpečnostního prostředí, ve kterém se ČR nachází, lze identifikovat terorismus, zbraně hromadného ničení, kybernetické útoky, nevyřešené konflikty v euroatlantickém prostoru, nelegální migraci, organizovaný zločin, ohrožení kritické infrastruktury, přerušení dodávek energie a strategických surovin, extrémní projevy počasí a pohromy přírodního a antropogenního původu jako hrozby pro bezpečnost ČR, či bezpečnost jejich spojenců (NATO, EU).

K zajištění svých bezpečnostních zájmů ČR vytváří a rozvíjí komplexní uspořádaný bezpečnostní systém, který je propojením roviny politické, vojenské, hospodářské, finanční, legislativně-právní a sociální a vede k zajištění vnitřní bezpečnosti a ochrany obyvatelstva.

Základ tohoto systému je především v legislativním vyjádření působnosti a vzájemných vazeb jednotlivých složek (moci zákonodárné, výkonné a soudní, územní samosprávy, PaPFO) a jejich vazeb mimo bezpečnostní systém a ve stanovení jejich povinností.

vlastní poznámky:

3) Diskutujte roli Ženevské úmluvy na ochranu obyvatelstva.**teze k diskusi:****Ženevské úmluvy**

Po 2. světové válce, v níž 50 % obětí tvořily civilní osoby a která byla provázena mimořádnými zločiny Německa a Japonska, byly na Diplomatické konferenci v Ženevě dne 12. 8. 1949 nově formulovány čtyři Ženevské úmluvy o ochraně obětí ozbrojených konfliktů ve znění dodnes platném. Jsou to:

- Ženevská úmluva o zlepšení osudu raněných a nemocných příslušníků ozbrojených sil
- v poli,
- Ženevská úmluva o zlepšení osudu raněných, nemocných a trosečníků ozbrojených sil
- na moři,
- Ženevská úmluva o zacházení s válečnými zajatci,
- Ženevská úmluva o ochraně civilních osob za války.

K posílení ochrany civilních osob a k rozšíření ochrany při konfliktech na území jedné země a vzhledem k nárůstu nových typů konfliktů (boj proti koloniální nadvládě, občanské války, desintegrace států) a také novým způsobům vedení války (např. ekologická válka – Vietnam) byla svolána Diplomatická konference, která dne 8. 6. 1977 přijala dva Dodatkové protokoly k Ženevským úmluvám, třetí dodatek byl přijat v roce 2005:

I. Dodatkový protokol k Ženevským úmluvám z 12. 8. 1949 o ochraně obětí mezinárodních ozbrojených konfliktů,

II. Dodatkový protokol k Ženevským úmluvám z 12. 8. 1949 o ochraně obětí ozbrojených konfliktů nemajících mezinárodní charakter,

III. Dodatkový protokol k Ženevským úmluvám z 12. 8. 1949 o přijetí dalšího rozeznávacího znaku.

vlastní poznámky:**4) Diskutujte koncepci ochrany obyvatelstva.****teze k diskusi:****Koncepce ochrany obyvatelstva**

Problematika ochrany obyvatelstva je v ČR obsažena jak v právních předpisech (zákon, nařízení vlády, vyhlášky), tak na bázi dokumentů nelegislativního charakteru (koncepce). Zatímco právní předpisy stanovují obecný a závazný právní rámec výkonu ochrany obyvatelstva jednotlivými orgány veřejné správy, právníckými a fyzickými osobami (dále „PaFO“), koncepce představuje podrobný popis a rozpracování struktury systému ochrany obyvatelstva se stanovením detailních úkolů a termínů pro jejich splnění.

Koncepce ochrany obyvatelstva tak představuje základní strategický plánovací dokument. Výchozím podkladem pro její zpracování je zejména Bezpečnostní strategie ČR

a v ní identifikované bezpečnostní hrozby a zájmy ČR. Koncepce si klade za cíl zpracovat a jednoznačným způsobem uchopit víze a úkoly nastavené v základních strategických dokumentech a zajistit tak jejich implementaci a realizaci v praxi.

Koncepce v širším pohledu stanoví další postup rozvoje významných oblastí ochrany obyvatelstva, jako je výchova a vzdělávání, síly, věcné zdroje, úkoly ochrany obyvatelstva, krizového řízení, věda a výzkum. Taktéž obsahuje základní úkoly pro realizaci stanovených priorit ochrany obyvatelstva na celé období její platnosti, včetně výhledu. Její součástí je i hodnocení stavu plnění úkolů.

Pro splnění vrcholových strategických cílů a vizí v oblasti ochrany obyvatelstva, jejichž záměrem je zajištění trvalého a kvalitativně se zlepšujícího systému ochrany života, zdraví a majetku občanů, je nutno se zaměřit zejména na následující priority rozvoje ochrany obyvatelstva:

- širší zapojení občanů (fyzických osob) do systému ochrany obyvatelstva cestou zvýšení jejich schopnosti sebeochrany za využití informací a znalostí získaných v rámci plošného a cíleného systému výchovy a přípravy,
- širší zapojení PaPFO do přípravy na MU a KS a jejich řešení cestou užší spolupráce s odpovědnými orgány veřejné správy a zvýšeným podílem na realizaci konkrétních úkolů u subjektů představujících zvýšené riziko pro své okolí,
- Právní předpisy a další související dokumenty
- zvýšení odolnosti a ochrany prvků kritické infrastruktury (dále „KI“) proti možným rizikům a zajištění širšího zapojení subjektů KI do procesu přípravy na MU a KS a jejich řešení,
- cílená podpora vědy a výzkumu, vývoje, inovací s důrazem na využívání dosažených výsledků v aplikační sféře v rámci systému vzdělávání a přípravy odborníků,
- vyvážené a komplexně využitelné úkoly a nástroje ochrany obyvatelstva umožňující efektivní prevenci a přípravu na MU a KS a jejich řešení založené na přesně definovaném a zakotveném systému ochrany obyvatelstva.

Pro účely zpracování koncepce ochrany obyvatelstva a k identifikaci nezbytných úkolů je zvolen postup nastavení základních oblastí ochrany obyvatelstva, které jsou následně popsány prostřednictvím shodné sady nástrojů, přičemž pro účely zpracování se za základní oblasti ochrany obyvatelstva považují:

- síly a věcné zdroje,
- úkoly ochrany obyvatelstva,
- krizové řízení,
- výchova a vzdělávání,
- věda a výzkum.

vlastní poznámky:

3. SEMINÁŘ - INTEGROVANÝ ZÁCHRANNÝ SYSTÉM

Tabulka 3 Otázky a teze k diskusi do 3. semináře

<p>Otázky do semináře:</p> <ol style="list-style-type: none">1) Diskutujte poslání IZS.2) Pojednejte o možnostech a způsobu velení při zásahu IZS.3) Diskutujte strukturu IZS.4) Diskutujte způsob zajištění pomoci na vyžádání.5) Diskutujte strukturu orgánů IZS, především OPIS.
<p>1) Diskutujte poslání IZS.</p> <p>teze k diskusi:</p> <p>IZS představuje koordinovaný postup jeho složek při přípravě na MU a při provádění záchranných a likvidačních prací (dále „ZaLP“). Potřeba vzniku IZS vyplynula z každodenní činnosti záchranářů při odstraňování následků MU nebo KS a zejména z nutnosti organizování společné činnosti všech subjektů, které disponují potřebnými SaP a jsou vybaveny nezbytnými kompetencemi.</p> <p>vlastní poznámky:</p>
<p>2) Pojednejte o možnostech a způsobu velení při zásahu IZS.</p> <p>teze k diskusi:</p> <p>IZS se použije v přípravě na vznik MU a při potřebě provádět současně ZaLP dvěma anebo více složkami IZS.</p> <p>Působením základních a ostatních složek v IZS není dotčeno jejich postavení a úkoly stanovené zvláštními právními předpisy (např. zákon o požární ochraně, zákon o Policii ČR, zákon o zdravotnické záchranné službě).</p> <p>Složky IZS jsou při zásahu povinny se řídit příkazy velitele zásahu, popřípadě pokyny starosty ORP, hejtmána kraje nebo MV, pokud provádějí koordinaci ZaLP. Složka IZS zařazená v příslušném poplachovém plánu IZS kraje je povinna při poskytnutí pomoci jinému kraji o tom informovat místně příslušné operační a informační středisko IZS.</p> <p>Při provádění ZaLP prací za nouzového stavu, stavu ohrožení státu nebo válečného stavu se složky IZS řídí pokyny MV. Za stavu nebezpečí se složky IZS na území příslušného kraje řídí pokyny hejtmána kraje.</p> <p>Personál a prostředky základních a ostatních složek IZS jsou za válečného stavu označeny mezinárodně platnými rozpoznávacími znaky pro zdravotnickou službu, duchovní personál a civilní ochranu.</p> <p>vlastní poznámky:</p>

3) Diskutujte strukturu IZS.**teze k diskusi:**

Základními složkami IZS jsou:

- HZS ČR a jednotky požární ochrany zařazené do plošného pokrytí kraje jednotkami požární ochrany,
- poskytovatelé zdravotnické záchranné služby,
- Policie ČR.

Základní složky IZS zajišťují nepřetržitou pohotovost pro příjem ohlášení vzniku MU, její vyhodnocení a neodkladný zásah v místě MU. Za tímto účelem rozmísťují své síly a prostředky po celém území ČR.

Ostatními složkami IZS jsou:

- vyčleněné síly a prostředky ozbrojených sil (konkretizováno Dohodou o plánované pomoci na vyžádání, uzavřenou mezi MV-GŘ HZS ČR a MO-GŠ AČR a dále Ústředním poplachovým plánem IZS),
- ostatní ozbrojené bezpečnostní sbory (např. Vězeňská služba ČR, obecní policie),
- ostatní záchranné sbory (např. Báňská záchranná služba),
- orgány ochrany veřejného zdraví (hygienická služba),
- havarijní, pohotovostní, odborné a jiné služby (energetika, komunikační a informační systémy apod.),
- zařízení civilní ochrany (zřizovaná obcemi nebo PaPFO podle zákona o IZS),
- neziskové organizace a sdružení občanů, která lze využít k záchranným a likvidačním pracím (horská služba, vodní záchranná služba, speleologická záchranná služba, kynologové, Český červený kříž, ADRA, Hand for Help apod.).

vlastní poznámky:**4) Diskutujte způsob zajištění pomoci na vyžádání.****teze k diskusi:**

Ostatní složky IZS poskytují při ZaLP plánovanou pomoc na vyžádání na základě písemných dohod, které s nimi mohou uzavírat:

- jednotlivé základní složky IZS,
- obecní úřady ORP,
- krajské úřady,
- MV.

V době krizových stavů se stávají ostatními složkami IZS také poskytovatelé akutní lůžkové péče, kteří mají zřízen urgentní příjem.

vlastní poznámky:

5) Diskutujte strukturu orgánů IZS, především OPIS.**teze k diskusi:**

OPIS IZS jsou oprávněna:

- povolávat a nasazovat síly a prostředky HZS ČR a jednotek požární ochrany (dále „JPO“), dalších složek IZS podle poplachového plánu IZS nebo podle požadavků velitele zásahu; při tom dbají, aby uvedené požadavky nebyly v rozporu s rozhodnutím příslušného funkcionáře HZS ČR, hejtmana kraje, nebo MV při jejich koordinaci ZaLP,
- vyžadovat a organizovat pomoc, osobní a věcnou pomoc podle požadavků velitele zásahu,
- provést při nebezpečí z prodlení varování obyvatelstva na ohroženém území, pokud zvláštní právní předpis (např. atomový zákon nebo zákon o prevenci závažných havárií) nestanoví jinak.

Koordinací složek IZS při společném zásahu se rozumí koordinace ZaLP prací včetně řízení jejich součinnosti. Koordinace složek při společném zásahu je prováděna:

- na taktické úrovni velitelem zásahu v místě nasazení složek a v prostoru předpokládaných účinků MU,
- na operační úrovni OPIS IZS,
- na strategické úrovni starostou ORP, hejtmanem kraje, nebo MV a ostatními správními úřady v případech stanovených zákonem o IZS.

vlastní poznámky:

4. SEMINÁŘ - ÚKOLY ORGÁNŮ VEŘEJNÉ SPRÁVY

Tabulka 4 Otázky a teze k diskusi do 4. semináře

<p>Otázky do semináře:</p> <ol style="list-style-type: none">1) Pojednejte o úkolech ministerstev v oblasti ochrany obyvatelstva.2) Pojednejte o úkolech Ministerstva vnitra v oblasti ochrany obyvatelstva.3) Pojednejte o úkolech Ministerstva zdravotnictví v oblasti ochrany obyvatelstva.4) Pojednejte o úkolech Ministerstva dopravy v oblasti ochrany obyvatelstva.5) Pojednejte o úkolech orgánů kraje v oblasti ochrany obyvatelstva.6) Pojednejte o úkolech ORP v oblasti ochrany obyvatelstva.7) Pojednejte o úkolech obce v oblasti ochrany obyvatelstva.8) Pojednejte o úkolech HZS kraje v oblasti ochrany obyvatelstva.
<p>1) Pojednejte o úkolech ministerstev v oblasti ochrany obyvatelstva.</p> <p>teze k diskusi:</p> <p>Ministerstvům a jiným ústředním správním úřadům, orgánům kraje, orgánům ORP a orgánům obcí vyplývají ze zákona o IZS úkoly k zajištění přípravy na MU, provádění ZaLP a k ochraně obyvatelstva.</p> <p>Ministerstva a jiné ústřední správní úřady při přípravě na MU, provádění ZaLP a při ochraně obyvatelstva v oboru své působnosti:</p> <ul style="list-style-type: none">• vedou analýzu možných zdrojů rizik, provádění analýzu ohrožení a v rámci prevence podle zvláštních právních předpisů (např. zákon o požární ochraně) sjednávají nápravu skutečností a stavů, které by mohly způsobit vznik mimořádné situace,• rozhodují o činnostech k provádění ZaLP a ke zmírnění jejich následků, pokud to zvláštní právní předpis (např. atomový zákon) nestanoví jinak,• organizují okamžité opravy nezbytných veřejných zařízení pro ochranu obyvatelstva. <p>vlastní poznámky:</p>
<p>2) Pojednejte o úkolech Ministerstva vnitra v oblasti ochrany obyvatelstva.</p> <p>teze k diskusi:</p> <p>MV je ústředním orgánem státní správy mj. pro civilní nouzové plánování a ochranu obyvatelstva. Při přípravě na MU, v rámci IZS a ochrany obyvatelstva:</p> <ul style="list-style-type: none">• sjednocuje postupy ministerstev, krajských úřadů, obecních úřadů, PaFO,• usměrňuje IZS,• provádí kontrolu a koordinaci poplachových plánů IZS krajů a zpracovává Ústřední poplachový plán IZS (schvaluje ministr vnitra),• řídí výstavbu a provoz informačních a komunikačních sítí a služeb IZS,• zpracovává koncepci ochrany obyvatelstva,

- zajišťuje a provozuje jednotný systém varování a vyrozumění (dále „JSVV“), stanoví způsob informování PaFO o charakteru možného ohrožení, připravovaných opatřeních, způsobu a době jejich provedení,
- organizuje instruktáže a školení v oblasti ochrany obyvatelstva a pro přípravu složek IZS zaměřené na jejich vzájemnou součinnost (k tomu zřizuje vzdělávací zařízení),
- uplatňuje stanovisko k politice územního rozvoje z hlediska ochrany obyvatelstva a civilního nouzového plánování při přípravě na MU,
- stanoví po projednání s MMR stavebně technické požadavky na stavby určené k ochraně obyvatelstva při MU, k zabezpečení záchranných prací, ke skladování materiálu civilní ochrany a k ochraně a ukrytí obsluh důležitých provozů,
- usměrňuje postup při zřizování zařízení civilní ochrany.

MV zabezpečuje ústřední koordinaci ZaLP, jestliže:

- MU přesahuje státní hranice ČR a je nutná koordinace ZaLP nad rámec příhraničních styků nebo
- MU přesahuje území kraje a velitel zásahu vyhlásil nejvyšší stupeň poplachu, anebo
- tuto koordinaci požádá velitel zásahu, starosta ORP nebo hejtmán kraje.
- MV dále organizuje záchrannou a materiální pomoc do zahraničí (ve spolupráci s MZV, složkami IZS nebo ústředním správními úřady), průběžně zajišťuje v souladu s mezinárodními smlouvami funkci kontaktního místa pro vyžádání humanitární pomoci do zahraničí postiženým státem nebo mezinárodní organizací a informuje příslušné mezinárodní organizace o SaP ČR předurčených pro poskytování humanitární pomoci do zahraničí.

Všechny úkoly MV výše uvedené plní generální ředitelství HZS ČR.

MV je oprávněné vyžádat si účast zástupců ostatních ministerstev a ostatních složek IZS (nebo jiných odborníků) při přípravě na MU a při provádění ZaLP.

vlastní poznámky:

3) Pojednejte o úkolech Ministerstva zdravotnictví v oblasti ochrany obyvatelstva.

teze k diskusi:

Ministerstvo zdravotnictví koordinuje na vyžádání kraje činnost poskytovatele zdravotnické záchranné služby a poskytovatele zdravotnické dopravní služby a přepravy pacientů neodkladné péče, jestliže MU přesahuje územní obvod kraje, který poskytovatele zdravotnické záchranné služby zřídil, nebo je-li to nutné z odborných nebo kapacitních důvodů, a nedohodnou-li se kraje na řešení situace.

vlastní poznámky:

<p>4) Pojednejte o úkolech Ministerstva dopravy v oblasti ochrany obyvatelstva.</p> <p>teze k diskusi:</p> <p>Ministerstvo dopravy zabezpečuje pro potřeby správních úřadů a základních složek IZS celostátní informační systém pro ZaLP v oblasti mobilních zdrojů nebezpečí v dopravě (tzv. dopravní informační systém). Správní úřady a dopravci jsou povinni ministerstvu dopravy poskytnout potřebné poklady a údaje pro účely dopravního informačního systému před každým provedením přepravy nebezpečných věcí v silniční, železniční, letecké a vnitrozemské vodní dopravě.</p> <p>vlastní poznámky:</p>
<p>5) Pojednejte o úkolech orgánů kraje v oblasti ochrany obyvatelstva.</p> <p>teze k diskusi:</p> <p>Orgány kraje zajišťují přípravu na MU, provádění ZaLP a ochranu obyvatelstva. Úkoly krajského úřadu plní HZS kraje. Krajský úřad vykonává činnosti tak, aby byly přiměřené a svým obsahem a rozsahem odpovídaly účelu a podmínkám konkrétní MU.</p> <p>Hejtman kraje:</p> <ul style="list-style-type: none">• organizuje IZS na úrovni kraje,• koordinuje a kontroluje přípravu na MU prováděnou orgány kraje, územními správními úřady s krajskou působností, PaFO,• koordinuje ZaLP při řešení MU vzniklé na území kraje, pokud přesahuje území jednoho správního obvodu ORP a velitel zásahu vyhlásil nejvyšší stupeň poplachu nebo jej o to požádal anebo jej o koordinaci požádal starosta ORP,• může pro koordinaci ZaLP použít krizový štáb kraje zřízený podle krizového zákona,• je povinen při koordinaci ZaLP předávat MV zprávy o jejich průběhu prostřednictvím OPIS IZS,• schvaluje havarijní plán kraje (dále „HPK“), vnější havarijní plán (dále „VněHP“) a poplachový plán IZS kraje. <p>vlastní poznámky:</p>
<p>6) Pojednejte o úkolech ORP v oblasti ochrany obyvatelstva.</p> <p>teze k diskusi:</p> <p>Obecní úřad ORP zajišťuje kromě úkolů obce připravenost správního obvodu obecního úřadu ORP na MU, provádění ZaLP a ochranu obyvatelstva. Tyto úkoly za něj plní HZS kraje.</p> <p>Starosta ORP koordinuje ZaLP při řešení MU vzniklé ve správním obvodu obecního úřadu ORP, pokud jej o to velitel zásahu požádal. Ke koordinaci může starosta ORP použít krizový štáb své obce. Při koordinaci ZaLP je povinen předávat MV zprávy o</p>

jejich průběhu prostřednictvím OPIS IZS. Starosta ORP schvaluje VněHP, pokud zóna havarijního plánování (dále „ZHP“) nepřesahuje správní obvod jedné ORP.

vlastní poznámky:

7) Pojednejte o úkolech obce v oblasti ochrany obyvatelstva.

teze k diskusi:

Orgány obce zajišťují připravenost obce na MU a podílejí se na provádění ZaLP a na ochraně obyvatelstva.

Obecní úřad při přípravě na MU a provádění ZaLP:

- organizuje přípravu obce na MU,
- podílí se na provádění ZaLP s IZS,
- zajišťuje varování, evakuaci a ukrytí osob před hrozícím nebezpečím (pokud zvláštní právní předpis nestanoví jinak),
- Úkoly orgánů veřejné správy
- hospodaří s materiálem civilní ochrany,
- poskytuje HZS kraje podklady a informace potřebné ke zpracování havarijního plánu kraje nebo VnHP,
- podílí se na zajištění nouzového přežití obyvatelstva,
- vede evidenci a provádí kontrolu staveb civilní ochrany nebo staveb dotčených požadavky civilní ochrany v obci.

K plnění úkolů ochrany obyvatelstva je obec oprávněna zřizovat zařízení civilní ochrany. Obecní úřad dále seznamuje PaFO v obci s charakterem možného ohrožení, s připravenými ZaLP a ochranou obyvatelstva (za tímto účelem organizuje jejich školení). Obecní úřad je i dotčeným orgánem z hlediska ochrany obyvatelstva při rozhodování o umísťování a povolování staveb, změnách staveb a změnách v užívání staveb, odstraňování staveb a při rozhodování o povolení a odstraňování terénních úprav a zařízení.

Starosta obce při provádění ZaLP:

- zajišťuje varování osob nacházejících se na území obce před hrozícím nebezpečím,
- organizuje v dohodě s velitelem zásahu nebo se stárou ORP evakuaci osob z ohroženého území obce,
- organizuje činnost obce v podmínkách nouzového přežití obyvatel obce,
- je oprávněn vyzvat PaFO k poskytnutí osobní nebo věcné pomoci.

Obec podle zákona o PO v samostatné působnosti na úseku požární ochrany mj.:

- zřizuje jednotku sboru dobrovolných hasičů obce, která provádí hašení požárů a záchranné práce při živelních pohromách a jiných MU a plní další úkoly podle zákona o IZS ve svém územním obvodu. Členům jednotky SDH obce za hašení po-

žárů a záchranné práce při živelních pohromách a jiných MU v mimopracovní době poskytuje obec odměnu,

- organizuje preventivně výchovnou činnost.

vlastní poznámky:

8) Pojednejte o úkolech HZS kraje v oblasti ochrany obyvatelstva.

teze k diskusi:

HZS kraje v oblasti ochrany obyvatelstva za krajský úřad:

- organizuje součinnost mezi obecními úřady ORP a dalšími správními úřady a obcemi v kraji, zejména při zpracování poplachového plánu IZS, zajišťuje havarijní připravenost a ověřuje ji cvičeními,
- usměrňuje IZS na úrovni kraje,
- sjednocuje postupy obecních úřadů ORP a územních správních úřadů s krajskou působností v oblasti ochrany obyvatelstva,
- zpracovává HPK, poplachový plán IZS kraje, spolupracuje při zpracování a aktualizaci povodňového plánu kraje, zpracovává VněHP ve spolupráci s dotčenými obecními úřady ORP (pro zpracování HPK a VněHP využívá, shromažďuje a eviduje údaje z krizového plánu kraje podle krizového zákona),
- uzavírá dohody s příslušným územním celkem sousedního státu (pokud není stanoveno jinak).

Kromě úkolů krajského úřadu HZS kraje dále:

- řídí výstavbu a provoz informačních a komunikačních sítí IZS,
- organizuje instruktáže a školení v oblasti ochrany obyvatelstva a v přípravě složek IZS zaměřené na jejich vzájemnou součinnost (k tomu účelu zřizuje vzdělávací zařízení),
- zabezpečuje varování a vyrozumění,
- koordinuje ZaLP a plní úkoly stanovené MV,
- organizuje zajišťování a označování nebezpečných oblastí, provádění dekontaminace a dalších ochranných opatření,
- organizuje a koordinuje evakuaci, nouzové ubytování, nouzové zásobování pitnou vodou, potravinami a dalšími nezbytnými prostředky k přežití obyvatelstva,
- organizuje a koordinuje humanitární pomoc,
- organizuje hospodaření s materiálem civilní ochrany,
- vede evidenci a provádí kontrolu staveb civilní ochrany a staveb dotčených požadavky civilní ochrany v kraji,
- uplatňuje stanovisko k zásadám územního rozvoje z hlediska ochrany obyvatelstva a civilního nouzového plánování při přípravě na MU (HZS kraje je dotčeným orgánem v územním a stavebním řízení z pohledu ochrany obyvatelstva).

HZS kraje pro potřebu správního obvodu obecního úřadu ORP a přípravu ZaLP:

- plní úkoly stanovené obecnímu úřadu ORP a dále plní úkoly při provádění ZaLP stanovené MV,
- organizuje součinnost mezi obecním úřadem ORP a územními správními úřady s působností v jeho správním obvodu a ostatními obcemi,
- pro zabezpečení ZaLP vykonává obdobné činnosti, které plní na úrovni kraje,
- shromažďuje a používá potřebné údaje pro zpracování HPK a VněHP,
- seznamuje ostatní obce, PaFO ve svém správním obvodu s charakterem možného ohrožení obyvatel a s připravenými ZaLP,
- zpracovává VněHP pokud ZHP nepřesahuje správní obvod obecního úřadu ORP;
- spolupracuje při zpracování VněHP a při koordinovaném řešení MU s krajským úřadem, pokud zóna havarijního plánování (dále „ZHP“) přesahuje území správního obvodu obecního úřadu ORP,
- zajišťuje havarijní připravenost stanovenou HPK a VněHP a ověřuje ji cvičeními,
- uplatňuje stanoviska k územním plánům a regulačním plánům z hlediska své působnosti v požární ochraně, IZS a ochraně obyvatelstva při přípravě na MU.

vlastní poznámky:

5. SEMINÁŘ - PRÁVA A POVINNOSTI PRÁVNICKÝCH A FYZICKÝCH OSOB

Tabulka 5 Otázky a teze k diskusi do 5. semináře

<p>Otázky do semináře:</p> <ol style="list-style-type: none">1) Pojednejte o právech a povinnostech právnických a fyzických osob z pohledu ochrany obyvatelstva.2) Pojednejte o právech a povinnostech právnických a fyzických osob v případě havárie v jejich provozu.3) Pojednejte o povinnostech nestátních neziskových organizací v oblasti ochrany obyvatelstva.4) Pojednejte o povinnostech fyzických osob v oblasti ochrany obyvatelstva.
<p>1) Pojednejte o právech a povinnostech právnických a fyzických osob z pohledu ochrany obyvatelstva.</p>
<p>teze k diskusi:</p> <p>PaPFO mají právo na peněžní náhradu za omezení vlastnického nebo užívacího práva a za poskytnutí věcné nebo osobní pomoci. Pravidla pro poskytnutí náhrady stanovuje zákon o IZS.</p> <p>Pokud krajský úřad zahrne do HPK nebo VněHP konkrétní PaPFO, je tato povinna:</p> <ul style="list-style-type: none">• bezplatně poskytnout a aktualizovat požadované podklady,• zajistit vůči svým zaměstnancům dotčeným předpokládanou MU opatření viz §24 zákona o IZS. <p>PaPFO jsou v souvislosti se ZaLP a s jejich přípravou povinny:</p> <ul style="list-style-type: none">• poskytnout osobní a věcnou pomoc na přímou výzvu velitele zásahu, starosty obce nebo prostřednictvím OPIS IZS,• strpět vstup osob provádějících ZaLP na pozemky a do staveb a použití nezbytné techniky, provedení terénních úprav, budování ochranných staveb, vyklizení pozemku a odstranění staveb, jejich částí a porostů, pokud jsou vlastníky nebo uživateli nemovitostí a pokud jiný zákon nestanoví jinak (např. zákon o požární ochraně),• strpět umístění koncových prvků JSVV na nemovitostech, které mají ve vlastnictví, a umožnit k nim přístup HZS kraje nebo jím zmocněným osobám za účelem používání, kontroly, údržby a oprav,• pokud jsou vlastníky stavby civilní ochrany nebo stavby dotčené požadavky civilní ochrany, dbát při užívání těchto nemovitostí a veškerých činnostech s tím spojených, aby nedošlo ke změně charakteru této stavby ve vztahu k jejímu účelu, a umožnit její využití pro potřeby civilní ochrany a přístup orgánů HZS nebo jimi zmocněným osobám do těchto objektů za účelem používání, kontroly, údržby a oprav,• pokud provozují školská, sociální nebo obdobná zařízení nebo jsou poskytovateli zdravotnických služeb, vytvořit podmínky pro výdej individuálních ochranných masek, dětských ochranných vaků, dětských ochranných kazajek, ochranných oděvů, filtrů pro ochranu dýchacích cest a povrchu těla a dalších ochranných pro-

středků (výdej bude prováděn v případě stavu ohrožení státu nebo válečného stavu).

K plnění výše uvedených úkolů mohou PaPFO zřizovat zařízení civilní ochrany.

vlastní poznámky:

2) Pojednejte o právech a povinnostech právnických a fyzických osob v případě havárie v jejich provozu.

teze k diskusi:

Pokud dojde k MU v souvislosti s provozem technických zařízení a budov při nakládání s nebezpečnými chemickými látkami a při jejich přepravě nebo při nakládání s nebezpečnými odpady, je PaPFO, která je vlastníkem, správcem nebo uživatelem uvedených zařízení, budov, látek nebo odpadů, povinna (§24 zákona o IZS):

- podílet se na přípravě ZaLP a zpracování HPK nebo VněHP (tzn., poskytne HZS kraje informace o zdrojích rizik, pravděpodobných následcích havárií a možných způsobech jejich likvidace, možných účincích na obyvatele a životní prostředí, opatřeních připravených ve své působnosti pro zajištění nezbytných SaP k provedení ZaLP ve svém objektu nebo zařízení),
- zajistit (pokud zvláštní právní předpis nestanoví jinak) vůči svým zaměstnancům informování o hrozcích MU a připravovaných opatřeních, varování, evakuaci příp. ukrytí, organizování přípravy k sebeochraně a vzájemné pomoci.

PaPFO, u které došlo k havárii, je povinna:

- provádět neprodleně ZaLP,
- ohlásit havárii místně příslušnému OPIS IZS a bezprostředně ohroženým obcím,
- podílet se na varování osob ohrožených havárií (podle zvláštních právních předpisů),
- poskytnout veliteli zásahu informace o skutečnostech, které by mohly ohrozit životy nebo zdraví osob provádějících zásah nebo ostatního obyvatelstva (zejména informace o výbušninách, nebezpečných chemických látkách, zdrojích ionizujících záření, dravých či nebezpečných zvířatech),
- spolupracovat při odstraňování havárie se složkami IZS, správními úřady a orgány krajů nebo obcí,
- uhradit krajskému úřadu nebo složkám IZS náklady spojené s poskytnutím osobní a věcné pomoci, s likvidačními pracemi a se škodami prokazatelně vzniklými havárií,
- zabezpečit asanační práce podle pokynů příslušných správních úřadů nebo obcí,
- zabezpečit zneškodnění odpadů, které vznikly v důsledku havárie i v důsledku její likvidace,
- spolupracovat při zpracování dokumentace o ZaLP.

vlastní poznámky:

3) Pojednejte o povinnostech nestátních neziskových organizací v oblasti ochrany obyvatelstva.

teze k diskusi:

Nestátní neziskové organizace (dále „NNO“) jsou organizace s právní formou dle nového občanského zákoníku korporace (tzv. spolky), fundace (nadace, nadační fondy), ústavy (dříve tzv. obecně prospěšné společnosti) církevní právnické osoby a sociální družstva.

Činnost NNO je odkázána na financování formou příspěvků a grantů, které jsou poskytovány z rozpočtových kapitol jednotlivých ministerstev a ústředních správních úřadů. MV poskytuje ze své rozpočtové kapitoly finanční prostředky pro NNO nejen na úseku IZS, ale také krizového řízení, ochrany obyvatelstva a dobrovolnické služby.

Dle koncepce ochrany obyvatelstva jsou NNO stěžejními silami pro řešení MU a KS (spolu se základními a ostatními složkami IZS, členy krizových štábů, PaPFO, dobrovolníky), zapojují se do přípravy obyvatelstva prostřednictvím konkrétních projektů nebo prostřednictvím besed a veřejných akcí.

V oblasti NNO je však nutné vytvářet podmínky pro zapojení dobrovolnických aktivit občanů do řešení MU a KS.

vlastní poznámky:

4) Pojednejte o povinnostech fyzických osob v oblasti ochrany obyvatelstva.

teze k diskusi:

Fyzické osoby pobývající na území ČR mají právo na informace o opatřeních k zabezpečení ochrany obyvatelstva a na poskytnutí instruktáže a školení ke své činnosti při MU. Stejně jako PaPFO mají fyzické osoby právo na peněžní náhradu za omezení vlastnického nebo užívacího práva a za poskytnutí věcné nebo osobní pomoci.

Fyzické osoby jsou povinny:

- strpět omezení vyplývající z opatření stanovených při MU a omezení nařízená velitelem zásahu při provádění ZaLP,
- poskytnout na výzvu starosty obce nebo velitele zásahu osobní nebo věcnou pomoc,
- strpět, pokud je to nutné k provádění ZaLP a pokud jsou vlastníkem, uživatelem nebo správcem nemovitosti, vstup osob provádějící ZaLP na pozemky nebo do objektů, použití nezbytné techniky, provedení terénních úprav, budování ochranných staveb, vyklizení pozemku a odstranění staveb, jejich částí, zařízení a porostů,
- poskytnout veliteli zásahu informace o skutečnostech, které by mohly ohrozit životy nebo zdraví osob provádějících zásah nebo ostatního obyvatelstva, zejména informace o výbušninách, nebezpečných chemických látkách, zdrojích ionizujícího záření, dravých či nebezpečných zvířat,

- strpět umístění koncového prvku JSVV na nemovitostech, které mají ve vlastnictví, a umožnit k nim přístup HZS kraje nebo jím zmocněným osobám za účelem používání, kontroly, údržby a oprav,
- pokud jsou vlastníky stavby civilní ochrany nebo stavby dotčené požadavky civilní ochrany, dbát při užívání těchto nemovitostí a veškerých činnostech s tím spojených, aby nedošlo ke změně charakteru této stavby ve vztahu k jejímu účelu, a umožnit její využití pro potřeby civilní ochrany a přístup HZS kraje nebo jím zmocněným osobám do těchto staveb za účelem používání, kontroly, údržby a oprav.

Plnění povinností mohou fyzické osoby odmítnout, pokud by tím ohrozily život nebo zdraví vlastní nebo jiných osob anebo pokud jim v tom brání důležité okolnosti, které by zjevně způsobily závažnější následek než ohrožení, kterému se má předcházet.

Od osobní pomoci jsou osvobozeny osoby ve věku do 18 let a od 62 let a osoby zdravotně nezpůsobilé k výkonu požadovaných činností, osoby invalidní ve třetím stupni, poslanci a senátoři Parlamentu ČR a členové vlády a dále osoby, které by tím vystavily vážnému ohrožení sebe nebo osoby blízké.

Ženám lze nařídít pouze takovou osobní pomoc, která není v rozporu se zákoníkem práce. Osoby osvobozené od osobní pomoci mohou poskytovat dobrovolnou pomoc.

vlastní poznámky:

6. SEMINÁŘ - RADIAČNÍ OCHRANA

Tabulka 6 Otázky a teze k diskusi do 6. semináře

<p>Otázky do semináře:</p> <ol style="list-style-type: none">1) Diskutujete pojem radiační ochrana.2) Pojednejte o státních organizacích, do jejichž působnosti spadá radiační ochrana.3) Diskutujte možnosti a způsoby monitorování radiační situace.4) Pojednejte o působnosti mobilních skupin z pohledu monitorování radiační situace.5) Vysvětlíte způsob hodnocení jaderných událostí.6) Diskutujte nejvýznamnější jaderné události ve světě.7) Pojednejte o jaderných elektrárnách a dalších zařízeních, spadajících pod radiační ochranu.
<p>1) Diskutujete pojem radiační ochrana.</p> <p>teze k diskusi:</p> <p>Podle atomového zákona se radiační ochranou rozumí systém technických a organizačních opatření k omezení ozáření fyzických osob a k ochraně životního prostředí. Legislativa v ČR v oblasti radiační ochrany důsledně vychází z mezinárodně respektovaných principů radiační ochrany. V ČR je právo v oblasti radiační ochrany harmonizováno s příslušnými směrnici EU.</p> <p>vlastní poznámky:</p>
<p>2) Pojednejte o státních organizacích, do jejichž působnosti spadá radiační ochrana.</p> <p>teze k diskusi:</p> <p>Státní úřad pro jadernou bezpečnost (dále „SÚJB“)</p> <p>SÚJB je ústředním orgánem státní správy, který je přímo podřízen vládě ČR. Vykonává státní správu a dozor při využívání jaderné energie a ionizujícího záření, a to jak v oblasti radiační ochrany, tak v oblasti ochrany jaderné, chemické a biologické. Jeho působnost je dána atomovým zákonem, zákonem č. 19/1997 Sb. a zákonem č. 281/2002 Sb. Více informací je k dispozici na www.sujb.cz.</p> <p>Státní ústav radiační ochrany, v. v. i. (dále „SÚRO“)</p> <p>SÚRO je veřejnou výzkumnou institucí podřízený SÚJB, která se zabývá odbornou činností v oblasti ochrany obyvatelstva před ionizujícím zářením. Mezi nejvýznamnější odborné činnosti ústavu patří zejména zajištění činnosti radiační monitorovací sítě, činnost mobilní skupiny pro analýzu radiačních nehod a MU, systematické vyhledávání budov se zvýšenou koncentrací radonu a expertní činnost. Více informací je k dispozici na www.suro.cz.</p> <p>Státní ústav jaderné, chemické a biologické ochrany, v. v. i. (dále „SÚJCHBO“)</p> <p>Státní ústav jaderné, chemické a biologické ochrany je veřejná výzkumná instituce zří-</p>

zená SÚJB za účelem výzkumné a vývojové činnosti v oblasti chemických, biologických a radioaktivních látek a zabezpečení technické podpory dozorové a inspekční činnosti prováděné tímto SÚJB v radiační ochraně a při kontrole zákazu chemických a biologických zbraní. Více informací je k dispozici na www.sujchbo.cz.

vlastní poznámky:

3) Diskutujte možnosti a způsoby monitorování radiační situace.

teze k diskusi:

Monitorování radiační situace je pravidelné sledování úrovně ionizujícího záření v okolním prostředí, měření obsahu umělých radionuklidů ve složkách životního prostředí a potravních řetězců a sledování radioaktivity v lidském těle. Cílem monitorování je průběžné zjišťování radiační zátěže obyvatel způsobené inhalací a ingescí umělých radionuklidů a zevním ozářením z okolního prostředí, a včasné zjištění odchylek hodnot monitorovaných veličin od dlouhodobých průměrů.

Právní rámec pro systém monitorování radiační situace na území ČR, vytváří atomový zákon, a na něj navazující prováděcí předpisy, zejm. vyhláška SÚJB č. 319/2002 Sb. Celostátní radiační monitorovací síť (dále „CRMS“) je řízena SÚJB. Vedle něj, tj. jeho regionálních center SÚRO a držitelů povolení k provozu jaderných zařízení, se na činnosti CRMS podílejí další ministerstva, a to MF, MO, MV, MZe a MŽP.

CRMS pracuje ve dvou režimech, v tzv. normálním režimu, který je zaměřen na monitorování za obvyklé radiační situace, a v tzv. havarijním režimu, do něhož CRMS přechází při vzniku radiační mimořádné situace. Normální režim je kontinuálně zabezpečován stálými složkami CRMS, v havarijním režimu pracují rovněž pohotovostní složky.

Stálými složkami CRMS jsou:

- síť včasného zjištění, kterou tvoří systém měřicích míst provádějících nepřetržité měření dávkového příkonu na území ČR a neprodlené informování o případném zvýšení příkonu nad obvyklé hodnoty; tato síť je doplněná v okolí jaderných elektráren (dále „JE“) Dukovany a Temelín teledozimetrickou sítí,
- síť termoluminiscenčních dozimetrů, kterou je systém pro měření dávky záření gama na území ČR,
- lokální sítě termoluminiscenčních dozimetrů, provozované SÚRO a příslušnými regionálními centry SÚJB,
- lokální sítě termoluminiscenčních dozimetrů provozované laboratořemi radiační kontroly okolí JE,
- teritoriální síť měřicích míst kontaminace ovzduší provozovaných regionálními centry SÚJB, SÚRO a ČHMÚ,
- lokální sítě měřicích míst kontaminace ovzduší provozované laboratořemi radiační kontroly JE Dukovany a JE Temelín,
- síť laboratoří (laboratoře regionálních center SÚJB, SÚRO, laboratoře radiační

kontroly JE Dukovany, laboratoře radiační kontroly JE Temelín, VÚV TGM, SVÚ), které jsou vybaveny pro kvalitativní i kvantitativní analýzy obsahu radionuklidů ve vzorcích z životního prostředí (např. v aerosolech, spadech, potravinách, pitné vodě, krmivech apod.).

vlastní poznámky:

4) Pojednejte o působnosti mobilních skupin z pohledu monitorování radiační situace.

teze k diskusi:

Významnou složkou CRMS jsou i její mobilní skupiny (SÚRO, regionální centra SÚJB, MV-GR HZS ČR, Policie ČR, Generálního ředitelství cel, MO, JE Dukovany a JE Temelín). Tyto mobilní skupiny pracují pouze v havarijním režimu.

HZS ČR na základě uzavřených smluv s SÚJB provozuje celkem sedm měřicích bodů sítě včasného zjištění, a to v Hodoníně, Zlíně, Olomouci, Frenštátu pod Radhoštěm, Tišnově, Kamenici a Jihlavě.

Mobilní skupiny HZS ČR jsou vyčleněny z chemických laboratoří HZS Středočeského kraje, Plzeňského kraje, Jihomoravského kraje, Moravskoslezského kraje a Institutu ochrany obyvatelstva Lázně Bohdaneč a při své činnosti se řídí smlouvou uzavřenou mezi MV-GR HZS ČR a SÚJB.

Na požárních stanicích HZS krajů dále probíhá radiační monitorování pomocí přístrojů řady DC-4. Přístroje neměří od přírodního pozadí a spouští se na pokyn MV-GR HZS ČR. Zabezpečení zjišťování radiační situace v místech instalace hlásičů radiace HZS ČR je dáno interním předpisem HZS ČR. (38. Pokyn generálního ředitele HZS ČR ze dne 4. listopadu 2011, kterým se stanoví zásady provozu hlásičů radiace HZS ČR a zjišťování radiační situace v místech jejich instalace).

vlastní poznámky:

5) Vysvětlete způsob hodnocení jaderných událostí.

teze k diskusi:

Za účelem objektivního hodnocení jaderných událostí byla v roce 1991 zavedena Mezinárodní agenturou pro atomovou energii se sídlem ve Vídni (IAEA) mezinárodní stupnice INES (International Nuclear Event Scale). Tato stupnice slouží zejm. ke komplexnímu, rychlému a srozumitelnému informování veřejnosti o závažnosti událostí, ke kterým dochází na jaderných zařízeních a na zařízeních, kde se pracuje s radioaktivními látkami, jako je průmysl, zdravotnictví, laboratoře apod. Stupnice je učena k hodnocení pouze civilních (nevojenských) použití a vztahuje se pouze k bezpečnostním stránkám události. Stupnice zařazuje události do 7 stupňů: stupně 1 až 3 se označují

jako nehody, stupně 4 až 7 se označují jako havárie. Události, které nemají žádný bezpečnostní význam a jsou klasifikovány stupněm 0 (pod stupnicí), se nazývají odchylky.

vlastní poznámky:

6) Diskutujte nejvýznamnější jaderné události ve světě.

teze k diskusi:

Významné radiační havárie v e světě

Od začátku provozu jaderných elektráren došlo ve světě již k několika vážným haváriím.

První a doposud třetí největší v historii, se stala v roce 1957 ve skladišti radioaktivního odpadu v Kyšty (území bývalého SSSR). Událost byla hodnocena na stupni 6.

V roce 1979 došlo k další vážné havárii, a to v americké jaderné elektrárně Three Mile Island nacházející se na území státu Pensylvánie. Na žebříčku stupnice INES se umístila na stupni 5. Jednalo se o největší jadernou katastrofu na území USA.

Za doposud nejzávažnější jsou považovány havárie v Černobylu v roce 1986 a ve Fukušimě v roce 2011. Obě události jsou hodnoceny nejvyšším stupněm.

vlastní poznámky:

7) Pojednejte o jaderných elektrárnách a dalších zařízeních, spadajících pod radiační ochranu.

teze k diskusi:

Přehled jaderných elektráren

JE Temelín se nachází přibližně 24 km od Českých Budějovic a 5 km od Týna nad Vltavou.

Elektrárna je vyráběna ve dvou výrobních blocích s tlakovodními reaktory VVER 1000 typu V 320 o výkonu 2 x 1055 MWe.

JE Dukovany se nachází 30 km jihovýchodně od Třebíče. V elektrárně jsou ve dvou dvojblocích instalovány celkem čtyři tlakovodní reaktory typu VVER 440 model V 213. Dosažitelný výkon elektrárny se díky modernizacím turbín postupně zvyšoval – v roce 2012 elektrárna dosáhla výkonu 2040 MW. Tepelný výkon každého ze čtyř reaktorů je 1375 MW.

Další jaderná zařízení v ČR

Kromě výše uvedených JE, patří mezi jaderná zařízení také:

- meziklad vyhořelého jaderného paliva a sklad vyhořelého jaderného paliva v areálu JE Dukovany, ve kterých je ve speciálních obalových souborech skladováno použité (vyhořelé) palivo,
- sklad čerstvého jaderného paliva v JE Temelín a sklad vyhořelého jaderného paliva

v areálu JE Temelín,

- 2 výzkumné reaktory LVR-15 a LR-0 v Ústavu jaderného výzkumu, a. s., v Řeži u Prahy,
- školní reaktor VR-1 na Fakultě jaderné a fyzikálně inženýrské ČVUT,
- úložiště radioaktivních odpadů, za jejichž provoz odpovídá státem zřízená organizace Správa úložišť radioaktivních odpadů (SÚRAO).

vlastní poznámky:

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

7. SEMINÁŘ - OCHRANA PŘED POVODNĚMI

Tabulka 7 Otázky a teze k diskusi do 7. semináře

<p>Otázky do semináře:</p> <ol style="list-style-type: none">1) Pojednejte o povodni jako bezpečnostní hrozbě.2) Diskutujte základní pojmy z oblasti povodňové ochrany.3) Pojednejte o povodňových orgánech, diskutujte jejich působnost.4) Pojednejte o protipovodňových opatřeních.5) Vysvětlíte účel protipovodňových plánů, kdo je zpracovává.6) Diskutujte obsah a pravidla realizace protipovodňových opatření.
<p>1) Pojednejte o povodni jako bezpečnostní hrozbě.</p> <p>teze k diskusi:</p> <p>Povodeň je přechodné výrazné zvýšení hladiny vodních toků nebo jiných povrchových vod, při kterém voda již zaplavuje území mimo koryto vodního toku a může způsobit škody. Je to také stav, kdy voda může způsobit škody tím, že z určitého území nemůže dočasně přirozeným způsobem odtékat nebo její odtok je nedostatečný, případně dochází k zaplavení území při soustředěném odtoku srážkových vod. Povodeň začíná vyhlášením druhého nebo třetího stupně povodňové aktivity (dále „SPA“) a končí jejich odvoláním.</p> <p>Rozeznávají se dva druhy povodní:</p> <ul style="list-style-type: none">• přirozená povodeň (způsobená přírodními jevy, táním sněhu, dešťovými srážkami, chodem ledů nebo ledového nápeču, popřípadě jinými vlivy) a• zvláštní povodeň (způsobená poruchou nebo řešením havarijní situace na vodním díle). <p>vlastní poznámky:</p>
<p>2) Diskutujte základní pojmy z oblasti povodňové ochrany.</p> <p>teze k diskusi:</p> <p>Retenční schopnost (kapacita) je množství vody, které je schopno zadržet vodní dílo, záplavové území, půda atd.</p> <p>Povodňové riziko znamená kombinaci pravděpodobnosti výskytu povodní a jejich možných nepříznivých účinků na lidské zdraví, životní prostředí, kulturní dědictví a hospodářskou činnost.</p> <p>Záplavové území je administrativně určené území, které může být při výskytu přirozené povodně zaplaveno vodou. Rozsah stanovuje vodoprávní úřad na návrh správce vodního toku.</p> <p>Aktivní zóna záplavového území je záplavová zóna v zastavěných územích, v zastavi-</p>

telných plochách podle územně plánovací dokumentace, případně podle potřeby v dalších územích. Zónu vymezuje vodoprávní úřad na návrh správce vodního toku podle nebezpečnosti povodňových průtoků.

Q5, Q20, Q100 je území zaplavované při pěti, dvaceti a stoleté vodě. Při povodni v těchto případech dosahuje hladina vodního toku určité dané výše a průtoku. Očekávaný rozsah zaplavené oblasti ukazují mapy zátopových území. Pozn.: Stoletá voda nebývá jednou za 100 let. Je to povodeň, o které se předpokládá, že se za 10 000 let vyskytne stokrát.

vlastní poznámky:

3) Pojednejte o povodňových orgánech, diskutujte jejich působnost.

teze k diskusi:

V období mimo povodeň jsou povodňovými orgány:

- orgány obcí, a v hlavním městě Praze orgány městských částí,
- obecní úřady obcí s rozšířenou působností, a v hlavním městě Praze úřady městských částí stanovené Statutem hlavního města Prahy
- krajské úřady,

Ministerstvo životního prostředí; zabezpečení přípravy záchranných prací přísluší Ministerstvu vnitra.

Po dobu povodně jsou povodňovými orgány:

- povodňové komise obcí a v hlavním městě Praze povodňové komise městských částí,
- povodňové komise obcí s rozšířenou působností a v hlavním městě Praze povodňové komise městských částí stanovené Statutem hlavního města Prahy,
- povodňové komise krajů,
- Ústřední povodňová komise.

Povodňové orgány se při své činnosti řídí povodňovými plány. Touto činností nejsou dotčeny pravomoci velitele zásahu. Povodňový orgán může koordinovat činnost jednotlivých velitelů zásahů při provádění povodňových záchranných prací. Povodňové orgány mohou v době povodně činit opatření a vydávat příkazy k zabezpečení řízení ochrany před povodněmi, v odůvodněných případech i nad rámec platných povodňových plánů s tím, že v takovém případě musí neprodleně uvědomit dotčené osoby.

Všechna přijatá opatření a vydané příkazy se zapisují do povodňové knihy a musí být přístupné k nahlédnutí příslušných povodňových orgánů, nebo způsobem umožňujícím dálkový přístup. Mimořádné pravomoci povodňových orgánů začínají vyhlášením II. nebo III. SPA a končí odvoláním těchto SPA. Povodňový orgán nižšího stupně může požádat povodňový orgán vyššího stupně o převzetí řízení ochrany před povodněmi v

případě, že vlastními silami není schopen tuto ochranu zajistit. Pokud dojde k vyhlášení krizového stavu podle krizového zákona, přejímá na celém území, pro které je krizový stav vyhlášen, řízení ochrany před povodněmi příslušný krizový orgán.

Povodňové orgány obcí:

- zajišťuje pracovní síly a věcné prostředky na provádění ZaLP a zabezpečení náhradních funkcí v území,
- v době povodně zajišťuje nutnou hygienickou a zdravotnickou péči, organizuje náhradní zásobování, dopravu a další povodňové narušení funkce v území,
- zabezpečuje evakuaci a návrat, dočasné ubytování a stravování evakuovaných občanů, zajišťuje další záchranné práce.

Povodňové orgány ORP:

- organizuje odborná školení a výcvik pracovníků povodňových orgánů obcí a účastníků ochrany před povodněmi,
- ukládá podle potřeby vlastníkům vodních děl úpravy manipulačních řádů z hlediska povodňové ochrany,
- využívá pro řízení záchranných prací, pro jejich koordinaci se složkami IZS a pro spojení s místy záchranných prací OPIS HZS,
- v nutných případech, pokud není svolána povodňová komise kraje, nařizuje po dohodě se správou povodí mimořádné manipulace na vodních dílech nad rámec schválených manipulačních řádů s možným dosahem v rámci správního obvodu ORP,
- v době povodně spolupracuje s povodňovými orgány obcí při zajišťování hygienické a zdravotnické péče, organizují náhradní zásobování, dopravu a další povodňové narušení funkce v území.

Povodňové orgány krajů:

- ukládá podle potřeby vlastníkům vodních děl úpravy manipulačních řádů z hlediska povodňové ochrany,
- organizuje odborná školení a výcvik členů povodňových orgánů ORP a účastníků ochrany před povodněmi,
- řídí ve svém správním obvodu ovlivňování odtokových poměrů manipulacemi na vodních dílech v rámci manipulačních řádů,
- nařizuje mimořádné manipulace nad rámec schváleného manipulačního řádu po projednání s dotčenými povodňovými orgány ORP, s příslušnými správci povodí a s povodňovými orgány krajů, jejichž správní obvody mohou být touto mimořádnou manipulací ovlivněny,
- posuzuje vliv zabezpečovacích prací na vodních tocích a vodních dílech na odtokový režim po projednání se správci vodních toků a vodních děl, které jimi mohou být dotčeny a koordinuje jejich provádění,
- využívá pro řízení záchranných prací, pro jejich koordinaci se složkami IZS a pro spojení s místy záchranných prací příslušné OPIS HZS.

Ústřední povodňový orgán:

- Ústřední povodňová komise řídí, kontroluje, koordinuje a v případě potřeby ukládá

v celém rozsahu řízení ochrany před povodněmi v době povodně ohrožující rozsáhlá území, pokud povodňové komise krajů vlastními SaP nestačí činit potřebná opatření.

- nařizuje po projednání s příslušnými povodňovými orgány krajů a příslušnými správci povodí mimořádné manipulace na vodních dílech nad rámec schváleného manipulačního řádu s možným dosahem přesahujícím rámec oblasti povodí.

MŽP jako ústřední povodňový orgán:

- řídí ochranu před povodněmi a výkon dozoru nad nimi s výjimkou řízení povodňových záchranných prací, které přísluší MV,
- metodicky řídí přípravu opatření na ochranu před povodněmi, zejména zpracování, předkládání a schvalování povodňových plánů, organizaci předpovědní a hlásné povodňové služby,
- připravuje odborné podklady pro případné převzetí řízení ochrany před povodněmi Ústřední povodňovou komisí,
- poskytuje informace sdělovacím prostředkům, zajišťuje průzkumné a dokumentační práce většího rozsahu (letecká pozorování, snímkování atd.),
- účastní se odborné přípravy pracovníků povodňových orgánů.

vlastní poznámky:

4) Pojednejte o protipovodňových opatřeních.

teze k diskusi:

Povodňovými opatřeními jsou přípravná opatření, opatření prováděná při nebezpečí povodně, za povodně a opatření prováděná po povodni. Mezi tzv. přípravná opatření patří stanovení záplavových území, vymezení směrodatných limitů SPA, povodňové plány, povodňové prohlídky, příprava předpovědní a hlásné povodňové služby, organizační a technická příprava, vytváření hmotných povodňových rezerv, příprava účastníků povodňové ochrany.

Mezi tzv. opatření při nebezpečí povodně a za povodně patří činnost předpovědní povodňové služby, činnost hlásné povodňové služby, varování při nebezpečí povodně, zřízení a činnost hlídkové služby, vyklízení záplavových území, řízené ovlivňování odtokových poměrů, povodňové zabezpečovací práce, povodňové záchranné práce, zabezpečení náhradních funkcí a služeb v území zasaženém povodní.

Mezi tzv. opatření prováděná po povodni patří evidenční a dokumentační práce, vyhodnocení povodňové situace včetně vzniklých povodňových škod a odstranění povodňových škod a obnova území po povodni.

Stupněm povodňové aktivity se rozumí míra povodňového nebezpečí vázaná na směrodatné limity, jimiž jsou zpravidla vodní stavy nebo průtoky v hlásných profilech na vodních tocích, popřípadě na mezní nebo kritické hodnoty jiného jevu uvedené v příslušném povodňovém plánu. Z hlediska bezpečnosti vodního díla (při zvláštní povodni) vyjadřují míru povodňového nebezpečí vázaného na mezní nebo kritické hodnoty z

hlediska bezpečnosti, stability a možných poruch a havárií vodních děl. Rozsah opatření prováděných při řízení ochrany před povodněmi se řídí nebezpečím nebo vývojem povodňové situace, která se vyjadřuje třemi stupni povodňové aktivity:

I. SPA (stav bdělosti) nastává při nebezpečí přirozené povodně a zaniká, pominou-li příčiny takového nebezpečí, tento stav nastává rovněž vydáním výstražné informace předpovědní povodňové služby; vyžaduje věnovat zvýšenou pozornost vodnímu toku nebo jinému zdroji povodňového nebezpečí, zahajuje činnost hlásná a hlídková služba; na vodních dílech nastává tento stav při dosažení mezních hodnot sledovaných jevů a skutečností z hlediska bezpečnosti díla nebo při zjištění mimořádných okolností, jež by mohly vést ke vzniku zvláštní povodně,

II. SPA (stav pohotovosti) se vyhláší, když nebezpečí přirozené povodně přerůstá v povodeň, ale nedochází k větším rozlivům a škodám mimo koryto; vyhláší se také při překročení mezních hodnot sledovaných jevů a skutečností na vodním díle z hlediska jeho bezpečnosti; aktivizují se povodňové orgány a další účastníci ochrany před povodněmi, uvádějí se do pohotovosti prostředky na zabezpečovací práce, provádějí se opatření ke zmírnění průběhu povodně podle povodňového plánu,

III. SPA (stav ohrožení) se vyhláší při bezprostředním nebezpečí nebo vzniku škod většího rozsahu, ohrožení životů a majetku v záplavovém území; vyhláší se také při dosažení kritických hodnot sledovaných jevů a skutečností na vodním díle z hlediska jeho bezpečnosti současně se zahájením nouzových opatření; provádějí se zabezpečovací a podle potřeby záchranné práce nebo evakuace.

vlastní poznámky:

5) Vysvětlete účel protipovodňových plánů, kdo je zpracovává.

teze k diskusi:

Povodňovými plány se rozumějí dokumenty, které obsahují způsob zajištění včasných a spolehlivých informací o vývoji povodně, možnosti ovlivnění odtokového režimu, organizaci a přípravu zabezpečovacích prací; dále obsahují způsob zajištění včasné aktivizace povodňových orgánů, zabezpečení hlásné a hlídkové služby a ochrany objektů, přípravy a organizace záchranných prací a zajištění povodní narušených základních funkcí v objektech a v zasaženém území a stanovené směrodatné limity SPA.

Povodňové plány obsahují:

- věcnou část, která zahrnuje údaje potřebné pro zajištění ochrany před povodněmi určitého objektu, obce, uceleného povodí nebo jiného územního celku a směrodatné limity pro vyhlásování stupňů povodňové aktivity,
- organizační část, která obsahuje jmenné seznamy, adresy a způsob spojení účastníků ochrany před povodněmi, úkoly pro jednotlivé účastníky ochrany před povodněmi včetně organizace hlásné a hlídkové služby,
- grafickou část, která obsahuje zpravidla mapy nebo plány, na kterých jsou zakres-

leny zejména záplavová území, evakuační trasy a místa soustředění, hlásné profily, informační místa.

Povodňovými plány územních celků jsou povodňové plány obcí, povodňové plány správních obvodů ORP, povodňové plány správních obvodů krajů a Povodňový plán ČR.

vlastní poznámky:

6) Diskutujte obsah a pravidla realizace protipovodňových opatření.

teze k diskusi:

Jako povodňové záchranné práce jsou označována technická a organizační opatření prováděná za povodně v bezprostředně ohrožených nebo již zaplavených územích k záchraně životů a majetku, zejména pak ochrana a evakuace obyvatelstva z těchto území, péče o ně po nezbytně nutnou dobu, zachraňování majetku a jeho přemístění mimo ohrožené území. Povodňové záchranné práce v případech, kdy jsou ohroženy lidské životy, nebo hospodářské zájmy, jimiž jsou doprava, zásobování, spoje a zdravotnictví, zajišťují povodňové orgány ve spolupráci se složkami IZS.

Povodňové zabezpečující práce jsou technická opatření prováděná při nebezpečí povodně a za povodně ke zmírnění průběhu povodně a jejích škodlivých následků. Jedná se zejména o:

- odstraňování překážek ve vodním toku a v profilu objektů (propustky, mosty) zneumožňujících plynulý odtok vody,
- rozrušování ledových celin a zácp na vodním toku,
- ochrana koryta a břehů proti narušování povodňovým průtokem a zajišťování břehových nátrží,
- opatření proti přelití nebo protržení ochranných hrází,
- opatření proti přelití nebo protržení hrází vodních děl zadržujících vodu,
- provizorní uzavírání protržených hrází,
- instalace protipovodňových zábran,
- opatření proti zpětnému vzduť vody, zejména do kanalizací,
- opatření k omezení znečištění vody,
- opatření zajišťující stabilizaci území před sesuvy.

Mezi aktivní způsob ochrany před účinky zvláštní povodní patří:

- technickobezpečnostní dohled (odborná činnost ke zjištění technického stavu vodního díla z hlediska jeho bezpečnosti, stability, možných příčin poruch a návrhu opatření k nápravě; provádí se pozorováním a měření deformací; provádí firma VD-TBD a.s.),
- stanovení stupňů povodňové aktivity,
- systém varování a vyrozumění (vlastník vodního díla v případě nebezpečí z prodlení varuje povodňové orgány a bezprostředně ohrožené subjekty dle povodňového

- plánu
- území),
 - plán ochrany území pod vodním dílem před zvláštní povodní (zpracovává se na základě metodického pokynu MŽP [155] pro vodní díla I. – III. kategorie, které vzdouvají a akumulují vodu a mohou vyvolat povodně; nezpracovává se pro jezy a ochranné hráze vodních toků),
 - připravenost povodňových orgánů,
 - zvláštní manipulace s akumulovanou vodou (bezpečnostní opatření pro případ vzniku MU na vodním díle, které se připravuje v manipulačních a provozních řádech vodních děl).

vlastní poznámky:

8. SEMINÁŘ - NEBEZPEČNÉ LÁTKY

Tabulka 8 Otázky a teze k diskusi do 8. semináře

<p>Otázky do semináře:</p> <ol style="list-style-type: none">1) Diskutujte základní pojmy z oblasti nebezpečných látek.2) Pojednejte o evropské legislativě, týkající se nebezpečných látek.3) Diskutujte základní dokumentaci spojenou s nebezpečnými látkami.4) Vysvětlíte základní problémy přepravy nebezpečných látek.5) Pojednejte o havarijních projevech a účincích chemických látek.6) Pojednejte o členění nebezpečných látek.7) Diskutujte problematiku zdrojů ionizujícího záření.
<p>1) Diskutujte základní pojmy z oblasti nebezpečných látek.</p> <p>teze k diskusi:</p> <p>Za nebezpečnou látku se považuje každá látka, která má jednu nebo více nebezpečných vlastností. Dělí se na nebezpečné chemické látky, ZIZ, biologická agens a toxiny (CBRN).</p> <p>V poslední době se častěji používá označení CBRNE s tím, že písmeno E navíc rozšiřuje množinu těchto látek o výbušniny.</p> <p>Nebezpečné chemické látky nebo směsi (dále „CHLS“) jsou látky nebo směsi, které za podmínek stanovených chemickým zákonem mají jednu nebo více nebezpečných vlastností.</p> <p>Jedná se zejména o průmyslové škodliviny, mohou být vstupní surovinou, meziproduktem, konečným výrobkem nebo vznikají při nežádoucí reakci látky s jinou látkou (např. při požáru, reakci s vodou).</p> <p>CHLS jsou dle chemického zákona rozděleny do skupin nebezpečnosti: výbušné, oxidující, extrémně hořlavé, vysoce hořlavé, hořlavé, vysoce toxické, toxické, zdraví škodlivé, žíravé, dráždivé, senzibilizující, karcinogenní, mutagenní, toxické pro reprodukci, nebezpečné pro životní prostředí. Vlastnosti, které podmiňují zařazení jednotlivých chemických látek a směsí do příslušné skupiny nebezpečnosti jsou součástí prováděcí vyhlášky.</p> <p>vlastní poznámky:</p>
<p>2) Pojednejte o evropské legislativě, týkající se nebezpečných látek.</p> <p>teze k diskusi:</p> <p>Evropská legislativa CHLS je reprezentována dvěma hlavními nařízeními. Prvním z nich je tzv. REACH, druhým nařízením CLP. REACH (Registration Evaluation Authorisation Chemicals) zahrnuje povinnosti pro registraci, hodnocení, povolování a omezování CHLS v rámci EU. Všichni výrobci a dovozci CHLS musí zjistit a kontrolovat</p>

rizika spjatá s látkami, které vyrábějí a uvádějí na trh. Látky, které se vyrábějí nebo dovážejí v množství vyšším než 1 tuna za společnost ročně, musejí výrobci a dovozci registrovat v Evropské agentuře pro chemické látky, a tím dokázat, že splňují požadavky pro uvádění do výroby nebo na trh.

Neregistrovaná látka se nesmí vyrábět ani dovážet. Cílem nařízení CLP (Classification, Labelling, Packaging), o klasifikaci, označování a balení CHLS, je sjednotit kritéria pro klasifikaci a označování látek a směsí. Klasifikace chemických látek je platná od 1. prosince 2012. Klasifikace směsí je dle uvedené směrnice platná od 1. června 2015, v současné době jsou směsi klasifikovány dle vyhlášky

Hlavní změny chemické legislativy podle CLP:

- CHLS jsou rozděleny do tříd nebezpečnosti,
- nová grafická úprava výstražných symbolů,
- zaveden nový pojem, tzv. signální slovo „nebezpečí“ a „varování“,
- standardní věty nebezpečnosti H- věty nahrazují tzv. R-věty,
- pokyny pro bezpečné zacházení P-věty nahrazují tzv. S-věty.

vlastní poznámky:

3) Diskutujte základní dokumentaci spojenou s nebezpečnými látkami.

teze k diskusi:

Základní dokumentací, ve které jsou sumarizovány údaje o CHLS je bezpečnostní list. Bezpečnostní list zpracovává ten, kdo uvádí CHLS na trh, meziprodukty, které se při výrobě zpracovávají, bezpečnostní list nemají. Bezpečnostní list musí obsahovat identifikace CHLS a identifikace výrobce či dovozce, informace o složení CHL nebo směsí, pokyny pro poskytování první pomoci, opatření pro hasební zásah při požárech CHLS, opatření při havarijním úniku CHLS, pokyny pro manipulaci skladování CHLS, způsob kontroly expozice osob látkou nebo směsí a jejich ochrana, informace o fyzikálních a chemických vlastnostech CHLS, informace o stabilitě a reaktivitě CHLS, informace o toxikologických vlastnostech CHLS, ekologické informace o CHLS, informace o zneškodňování CHLS, informace pro přepravu CHLS a informace o právních předpisech vztahujících se k CHLS.

vlastní poznámky:

4) Vysvětlete základní problémy přepravy nebezpečných látek.

teze k diskusi:

Nebezpečné látky

Podle CLP jsou nebezpečné látky rozděleny do čtyř tříd nebezpečnosti:

- nebezpečné fyzikální vlastnosti,

- nebezpečné vlastnosti pro zdraví,
- nebezpečné pro životní prostředí – vodní organismy,
- nebezpečné pro životní prostředí – ozonovou vrstvu.

Každá třída nebezpečnosti je rozdělena do kategorií nebezpečnosti s upřesněním závažnosti nebezpečnosti (např. akutní toxicita kategorie 1 – 4). Platí, že čím nižší číslo kategorie, tím vyšší nebezpečné vlastnosti.

Přeprava nebezpečných věcí je ošetřena mezinárodními dohodami ADR a RID. ADR je Evropská dohoda o mezinárodní silniční přepravě, která ukládá podmínky přepravy nebezpečného nákladu po silnicích. RID je Řád pro mezinárodní železniční přepravu nebezpečných věcí, který ukládá podmínky přepravy nebezpečných věcí po železnici. Obě dohody zavádí pojem nebezpečná věc, který je totožný s pojmem nebezpečné látky. Nebezpečné věci jsou podle obou dohod rozděleny do tříd nebezpečnosti. Pro označování je nezbytné rozlišit, jedná-li se o dopravní prostředek, nebo kusy nebezpečných věcí, protože jejich klasifikace je rozdílná.

Nebezpečné látky

Oranžové výstražné tabulky slouží k získání informací o nebezpečných věcech převážených dopravní jednotkou a obsahují identifikační číslo, tzv. Kemlerův kód) a UN kód (čtyřmístný kód identifikující látku). Nebezpečnost látek podle Kemlerova kódu:

- 1 výbušné látky a předměty,
- 2 unikání plynu tlakem nebo chemickou reakcí,
- 3 hořlavost kapalin (par) a plynů,
- 4 hořlavost tuhých látek,
- 5 vznětlivost (podporující hoření),
- 6 jedovatost nebo nebezpečí nákazy,
- 7 radioaktivita,
- 8 žíravost,
- 9 nebezpečí prudké samovolné reakce.

vlastní poznámky:

5) Pojednejte o havarijních projevech a účincích chemických látek.

teze k diskusi:

Havarijní projevy a účinky chemických látek a směsí

Pro účely stanovení ZHP dle vyhlášky č. 226/2015 Sb. [59] jsou havarijní projevy reprezentovány tzv. typovým scénářem, který charakterizuje zjednodušený průběh závažné havárie. Typovými scénáři pro tyto účely jsou:

- toxický únik, který je reprezentován dosahem smrtelných nebo nevratných účinků nebezpečných koncentrací uvolněné nebezpečné látky ve formě plynů, par nebo aerosolu do ovzduší,
- exploze výbušnin a směsí, která je reprezentována dosahem smrtelných nebo nevratných účinků způsobených tlakovou vlnou kondenzovaných výbušnin ve formě

- tuhých látek, kapalin a plastických výbušnin, látek ve formě želatiny nebo obecně látek charakteru výbušnin v jiné fázi než plynné nebo ve formě aerosolu),
- výbuch mraku par, který je reprezentován dosahem smrtelných nebo nevratných účinků způsobených tlakovou vlnou většího množství hořlavých par, hořlavého aerosolu nebo hořlavého plynu, které tvoří směs se vzduchem v oblasti mezi dolní a horní výbušností a se zpožděním dojde k iniciaci takto vzniklého mraku),
 - fireBall z BLEVE, který je reprezentován dosahem smrtelných nebo nevratných účinků způsobených tepelnou radiací v důsledku požárem zahřívání nádoby obsahující zkapalněný hořlavý plyn nebo lehce vroucí hořlavou kapalinu,
 - požár kapalin, který je reprezentován požárem louže s dosahem smrtelných nebo nevratných účinků způsobených tepelnou radiací při požáru hořlavých kapalin s vysokým bodem varu a aerosolů které neobsahují vysoce těkavé složky,
 - podporování požáru, který je reprezentován únikem kyslíku nebo jiného oxidačního činidla do okolí v takové míře, že může dojít ke vznícení materiálu, které normálně vysokou hořlavost nevykazují, popřípadě může dojít ke vzniku požáru).

vlastní poznámky:**6) Pojednejte o členění nebezpečných látek.****teze k diskusi:****Bojové chemické látky**

Bojové chemické látky jsou chemické látky, které mohou díky svému přímému toxickému působení na živé organismy způsobit smrt, dočasné zneschopnění nebo trvalou újmu na zdraví lidí nebo zvířata nebo zničit rostliny. Pro své toxikologické vlastnosti mohou být využívány jako bojové prostředky, jejich seznam je stanoven zákonem. Synonymem jsou bojové otravné látky. Dělí se podle skupenství, chemické podstaty, stálosti v terénu nebo podle toxikologické klasifikace. Podle toxikologické klasifikace se dělí na nervově paralytické, zpuchýřující, všeobecně jedovaté, dusivé, dráždivé a zneschopňující.

Nervově paralytické látky (organofosfáty) jsou typické rychlým účinkem, vysokou letalitou a nízkými dávkami způsobujícími zneschopnění, aniž by byl zasažený dříve varován smyslovými vjemy, proto patří k nejnebezpečnějším prostředkům chemického terorismu. Způsobují ochrnutí tím, že blokují enzym acetylcholinesterázu, který reguluje množství acetylcholinu poté, co byl aktivován, tím dochází k nárůstu koncentrace v nervovém systému. První pomoc spočívá v aplikaci antidot (atropin), která realizují acetylcholinesterázu, čímž obnoví odbourávání acetylcholinu. Do této skupiny bojových otravných látek patří tabun, sarin, soman, cykloserin, VX, R-VX.

Zpuchýřující látky jsou málo těkavé s vysokou perzistencí v terénu. Ve vysokých koncentracích usmrcují, jinak způsobují dlouhodobě obtížně hojitelná zranění. Příkladem je yperit, lewisit.

Všeobecně jedovaté látky jsou krevní jedy, které inhibují enzym zprostředkovávající

přenos kyslíku z krve do tkání. Do této skupiny patří kyanovodík, chlornan, fosgen, difosgen, chlór, chlorpikrin.

Dusivé látky způsobují otok plic a následné udušení v důsledku nedostatečné výměny plynů mezi plicemi a tkáněmi a hromadění oxidu uhličitého.

Dráždivé látky neusmrcují, ani nezpůsobují těžkou újmu na zdraví, dočasně zneschopňují. Jedná se o slzotvorné látky, látky dráždivé horní dýchací cesty a látky s polyvalentními dráždivými účinky. Mezi zneschopňující látky patří psychicky a fyzicky zneschopňující látky.

Biologické látky

Biologické látky jsou biologické agens a toxiny. Biologická agens (B-agens) jsou mikroorganismy i jejich klidová stadia (spory), včetně geneticky modifikovaných organismů, buněčných kultur a endoparazit, patogenních i nepatogenních.

B-agens se podle nebezpečnosti dělí na patogeny skupiny A (např. *Bacillus anthracis*, *Variola Major*, virové hemorrahické horečky, Botulotoxin), patogeny skupiny B (*Bruceella*, *Salmonella*, klíšťová encefalitida, žlutá zimnice) a patogeny skupiny C (HIV, virus ptačí chřipky H5N1, SARS). Podle charakteru se B-agens dělí na bakterie, viry, rickettsie, chlamydie, houby a toxiny.

Radiační látky

Radiační látky jsou látky, které obsahují nestabilní izotopy prvků. Radionuklidy, jádra nestabilních izotopů prvků, se přeměňují v jádra jiných izotopů, a přitom vysílají ionizující záření ve formě fotonů (gama záření), elektronů (beta záření), pozitronů (beta+), heliových jader (alfa záření) a neutronů (neutronové záření).

vlastní poznámky:

7) Diskutujte problematiku zdrojů ionizujícího záření.

teze k diskusi:

Zdroje ionizujícího záření

Ionizující záření emitují nejen radioaktivní látky, ale i další ZIZ, např. rentgeny, jaderné reaktory, urychlovače částic. Podle toho, jak je záření pohlcováno hmotou, dělí se na záření pronikavé a nepronikavé. Pronikavé záření (gama a neutrony) se obecně nedá odstínit, tzv. polovrstvy je mohou zachycovat. Nepronikavé záření (alfa, beta a záření ostatních nabitých částic) se dá odstínit konečnou vrstvou stínícího materiálu, která nabitě částice zcela pohltí.

ZIZ vyzařují záření, jehož energie je tak vysoká, že je schopna vyřadit elektrony z atomového obalu a tím látku ionizovat. Ionizující záření se rozděluje na dvě skupiny:

- záření přímo ionizující, tvořené elektricky nabitými částicemi, např. alfa, beta+, beta-, protonové záření,
- záření nepřímo ionizující, jehož kvanta nejsou elektricky nabita a svou energii předdávají v látce nejprve nabitým částicím a ty teprve přímými účinky na atom látku

ionizujíc, např. rentgenové záření, záření, gama, neutronové záření.

vlastní poznámky:

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MŠMT
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

9. SEMINÁŘ - VAROVÁNÍ A INFORMOVÁNÍ OBYVATELSTVA

Tabulka 9 Otázky a teze k diskusi do 9. semináře

Otázky do semináře:

- 1) Pojednejte o úkolech varování a vyrozumění obyvatelstva.
- 2) Diskutujte účel a složení jednotného systému varování a vyrozumění.
- 3) Pojednejte o typech vlastníků koncových prvků varování obyvatelstva.
- 4) Diskutujte typy koncových prvků a jejich vlastnosti.
- 5) Objasněte typy signálů varování obyvatelstva.

- 1) Pojednejte o úkolech varování a vyrozumění obyvatelstva.

teze k diskusi:

Včasné a správné varování a informování obyvatelstva spolu s vyrozuměním orgánů krizového řízení a složek IZS je základní podmínkou úspěšné realizace opatření ochrany obyvatelstva v ohroženém území.

Varování je souhrn organizačních, technických a provozních opatření zabezpečující včasné předání varovné informace o reálně hrozící nebo již vzniklé MU ohroženému obyvatelstvu, vyžadující realizaci opatření na ochranu životů a zdraví obyvatelstva, majetku a životního prostředí.

Tísňová informace je souhrn organizačních, technických a provozních opatření zabezpečující bezprostředně po zaznění varovného signálu předání informací o zdroji, povaze a rozsahu nebezpečí a nutných opatření k ochraně života, zdraví a majetku především cestou hromadných sdělovacích prostředků.

Vyrozumění je souhrn organizačních, technických a provozních opatření zabezpečující včasné předání informací o hrozící nebo již vzniklé MU složkám IZS, orgánů, územní samosprávy a státní správy, PaPFO podle havarijního nebo krizového plánu. Vyrozumění je součástí činností OPIS IZS. Organizační opatření znamená rozdělení úkolů a kompetencí, technická opatření obsahují systémy, technologie, servis, opravy, modernizace a provozní opatření znamená přípravu osob provádějící varování či vyrozumění. Vyrozumívací centra jsou místa pro technické, organizační a provozní zabezpečení varování, vyrozumění a předání tísňových informací. Zajišťují sběr, uložení a zobrazení diagnostických dat a dat získaných od koncových prvků měření.

vlastní poznámky:

2) Diskutujte účel a složení jednotného systému varování a vyrozumění.**teze k diskusi:**

Pro zabezpečení varování a vyrozumění je na území ČR budován a provozován JSVV. Je tvořen vyrozumívacími centry (celostátní, krajské a tzv. úrovně dalších provozovatelů), datovými a rádiovými sítěmi a koncovými prvky varování a vyrozumění. Koncovými prvky varování jsou sirény rotační (elektromechanické, dále „ROT“), sirény elektronické (dále „ENS“) a místní informační systémy = obecní rozhlas připojené do JSVV (dále „MIS“). V posledních letech bývá často užíván pojem jednotný systém varování a informování (dále „JSVI“), jehož úkolem je nejen vyhlášení varovného signálu a předávání tísňových informací obyvatelstvu, nýbrž i následné informování obyvatelstva o charakteru ohrožení a režimových opatřeních v území.

Infrastruktura JSVV je v ČR tvořena:

- systémem selektivního rádiového navěštění (dále „SSRN“), kterým je zabezpečováno ovládání koncových prvků varování a vyrozumění a
- koncovými prvky varování a vyrozumění, kterými je zabezpečováno vlastní varování a vyrozumění obyvatelstva.

SSRN je neveřejný digitální systém, který je určen pro zabezpečení specifických úkolů varování obyvatelstva a vyrozumění osob zařazených do složek IZS. Je budován a provozován na krajské úrovni (10 krajských subsystémů).

Základními prvky SSRN jsou:

- vysílací infrastruktura realizující datové spoje mezi jednotlivými částmi SSRN (tvořena sítí základových stanic, které zabezpečují pokrytí zájmových oblastí rádiovým signálem),
- zadávací terminály a přenosové cesty (umožňující vstup z vyrozumívacích center jednotlivých úrovní do SSRN) a
- koncové prvky SSRN, tj. přijímače pro ovládání sirén se sirénami a dalšími prvky varování (např. MIS) a osobních přijímačů (pagerů).

JSVV je zajišťován a provozován MV – GŘ HZS ČR, které mimo jiné stanovuje požadavky na jednotlivé prvky zařazené do systému, zajišťuje, provozuje, využívá a kontroluje infrastrukturu JSVV, jejímž prostřednictvím zabezpečuje šíření rádiového signálu zejména pro účely varování obyvatelstva a pro vyhlášení požárního poplachu, organizuje kontrolu funkčnosti koncových prvků varování, stanovuje zásady plošného pokrytí území ČR koncovými prvky varování, vytváří podmínky pro postupné nahrazování zařízení umožňující přenos povelů novými technologiemi.

vlastní poznámky:

3) Pojednejte o typech vlastníků koncových prvků varování obyvatelstva.**teze k diskusi:**

HZS kraje využívá infrastrukturu JSVV pro přenos povelů k aktivaci koncových prvků varování v kraji, zapracovává způsob zabezpečení varování obyvatelstva do HPK a VněHP, organizuje kontrolu funkčnosti koncových prvků varování v rámci kraje, posuzuje ohrožení zastavěné plochy obce (případně plochy určené k zástavbě) MU, doporučuje pro ohrožené území v obci typ koncového prvku varování, doporučuje umístění koncových prvků varování v obcích, v zónách havarijního plánování, místech s vysokou koncentrací osob a dalších místech možného ohrožení MU v kraji.

Obecní úřad a starosta obce zajišťují varování osob nacházejících se na jejich území před hrozícím nebezpečím, zajišťují a provozují koncové prvky varování podle zásad stanovených MVGR HZS ČR a dle Zásad dalšího rozvoje JSVV a v místech, která nejsou pokryta varovným signálem. Obecní úřad organizuje náhradní způsob varování a to zpravidla s místně příslušným HZS kraje. Varování a informování na území obce mohou realizovat rovněž JPO, jejich činnost je součástí metodického listu Bojového řádu JPO OB 3 – Činnost jednotek PO při varování.

Provozovatelé nebezpečných zařízení se mají podílet na zajištění systému varování obyvatelstva v jejich okolí. Držitel povolení dle atomového zákona musí neprodleně zajistit při vzniku radiační havárie varování obyvatelstva v ZHP. V případě, že dojde k MU v souvislosti s provozem technických zařízení a budov, při nakládání s nebezpečnými chemickými látkami a při jejich přepravě nebo při nakládání s nebezpečnými odpady, je PaPFO, která je vlastníkem, správcem nebo uživatelem uvedených zařízení, budov, látek nebo odpadů, povinna zajistit vůči svým zaměstnancům varování.

Vlastníci vodních děl I. až III. kategorie, kterým byla uložena povinnost zajistit provádění technickobezpečnostního dohledu, musí při bezprostředním ohrožení bezpečnosti vodních děl a vývoji směřujícím k narušení jejich funkce a vzniku zvláštní povodně varovat povodňové orgány po toku, HZS kraje a v případě nebezpečí z prodlení i bezprostředně ohrožené subjekty. Při tom musí dodržovat zásady stanovené MV-GR HZS ČR.

Vlastník nebo provozovatel objektu nebo zařízení, ve kterých dočasně nebo trvale dochází ke shromažďování velkého počtu osob, se řídí při zajištění a provozování MIS podle zásad stanovených MV-GR HZS ČR. Vlastník nebo provozovatel objektu se shromažďovacím prostorem musí mít mimo jiné instalován nouzový zvukový systém. Další informace viz ČSN 73 0831 Požární bezpečnost staveb – Shromažďovací prostory.

vlastní poznámky:

4) Diskutujte typy koncových prvků a jejich vlastnosti.**teze k diskusi:****Koncové prvky varování**

Koncové prvky varování (ROT, ENS, MIS) zabezpečují bezprostřední varování obyvatelstva prostřednictvím varovného signálu. ENS a MIS umožňují předání verbální informace, tedy i tísňové informování obyvatelstva. Při volbě koncového prvku k zajištění pokrytí území se zohledňuje počet obyvatel a charakter ohrožení v území. Jedná se např. o obydlená místa v oblastech ohrožených zvláštními povodněmi, úniky nebezpečných látek atd.

Rotační sirény

ROT mají z hlediska současných požadavků jen nízké užité vlastnosti. Tvoří absolutně nejpočetnější typ koncových prvků, které jsou také velmi často ovládány pouze místně. Vzhledem k tomu, že tyto sirény jsou při správné údržbě schopny poměrně dlouhé funkční životnosti, mohou být i v budoucnosti zařazeny v lokalitách s jen nízkou nebo blíže nespecifikovanou úrovní rizika. Mohou být využívány i ke svolání jednotek SDHO. Principem ROT je vznik zvuku rozkmitáním vzduchové masy rotací akustické části poháněné elektrickým motorem napájeným napětím 400V. Vrchní část sirény je kryta laminátovým krytem. Otvory na obvodu rotační části se kryjí proti vniknutí cizích předmětů, ptactva a hrubých nečistot sítím.

Elektronické sirény

Princip sirény spočívá v tom, že signál je elektronicky generován v tónovém generátoru řídicí jednotky, nebo je reprodukován z audiopaměti, zesílen výkonovými zesilovači a na zvuk přeměněn v elektroakustických měničích. Vyzařovací charakteristika reproduktorové soustavy bývá kruhové nebo směrová (podle požadavků místní zástavby). ENS jsou vhodné zejména pro lokality, kde se nachází velká koncentrace obyvatelstva na malé ploše. Mezi výhody patří nezávislost na elektrorozvodné síti (mají vestavěné akumulátory jako záložní zdroj), nižší energetická náročnost a vyšší účinnost, možnost integrace s jinými systémy (např. s MIS), možnost sdělovat verbální informace vestavěným mikrofonom, možnost autonomního systému ovládání a provádění tzv. tichého testu sirény.

vlastní poznámky:**5) Objasněte typy signálů varování obyvatelstva.****teze k diskusi:****Varování obyvatelstva**

K varování slouží jediný varovný signál „všeobecná výstraha“. Varovný signál má kolísavý tón o délce 140 s. Může být 3x po sobě opakován. V případě ENS a MIS následuje po zaznění signálu verbální informace (20 s dlouhé slovní sdělení doplněné na začátku a na konci zvukem gongu). Mezi verbální informace, které lze spouštět po za-

znění varovného signálu, patří „všeobecná výstraha“, „nebezpečí zátopové vlny“, „chemická havárie“ a „radiační havárie“.

Aby bylo varování účinné, musí být včasné, důvěryhodné, stručné a srozumitelné, musí být určeno pouze pro ohrožené obyvatelstvo, musí dojít k ověření průniku varování k obyvatelstvu a provádění opakování varování. O odvolání ohrožení je nutné občany také informovat – buď prostřednictvím MIS, megafony, osobní pochůzkou nebo prostřednictvím ENS (spuštění verbální informace „konec poplachu“ bez předchozího signálu).

O varování obyvatelstva je oprávněn rozhodnout:

- OPIS IZS (při nebezpečí z prodlení provádí varování obyvatelstva pomocí dálkově ovládaných koncových prvků varování),
- starosta obce (buď cestou OPIS nebo přímým spuštěním koncových prvků nebo využitím místního rozhlasu či dalších prostředků),
- velitel zásahu (obdobně jako starosta obce).

vlastní poznámky:

10. SEMINÁŘ - UKRYTÍ A INDIVIDUÁLNÍ OCHRANA

Tabulka 10 Otázky a teze k diskusi do 10. semináře

<p>Otázky do semináře:</p> <ol style="list-style-type: none">1) Objasněte, co je ukrytí improvizovaným způsobem.2) Objasněte, co jsou stálé úkryty.3) Diskutujte problematiku plánovací dokumentace ukrytí obyvatelstva.4) Pojednejte o prostředcích individuální ochrany.5) Diskutujte prostředky individuální ochrany pro válečný stav.6) Diskutujte principy plánování individuální ochrany obyvatelstva.
<p>1) Objasněte, co je ukrytí improvizovaným způsobem.</p> <p>teze k diskusi:</p> <p>Při MU s rizikem kontaminace nebezpečnými látkami je občanům doporučeno provést ukrytí improvizovaným způsobem, tzn. s využitím přirozených ochranných vlastností staveb, s případným provedením úprav zamezujících průnik nebezpečných látek. Osoby nacházející se venku či ve vozidle musí urychleně vyhledat nejbližší budovu (obchod, obytný dům, úřad) a nevycházet, dokud nebezpečí nepomine.</p> <p>vlastní poznámky:</p>
<p>2) Objasněte, co jsou stálé úkryty.</p> <p>teze k diskusi:</p> <p>V případě vojenského ohrožení (při vyhlášení stavu ohrožení státu nebo válečného stavu) lze k ukrytí před účinky zbraní hromadného ničení (dále „ZHN“) využít také stálé a improvizované úkryty. Stálý úkryt je trvalý ochranný prostor v podzemní části stavby (může být i samostatně stojícím objektem). Stálé úkryty se budovaly prioritně k ukrytí obyvatelstva, v některých případech bylo počítáno s jejich dvouúčelovým využitím (v období mimo krizové stavy slouží např. jako skladovací prostory, garáže, kulturní zařízení).</p> <p>Pro stálé úkryty platí, že:</p> <ul style="list-style-type: none">• musí být vybaveny filtroventilačním zařízením,• jsou vedeny v evidenci stálých úkrytů (evidenci vede HZS kraje a obecní úřad),• jsou určeny k ochraně obyvatelstva proti účinkům zbraní hromadného ničení (světelné a tepelné záření, pronikavá radiace, kontaminace radioaktivním prachem, tlaková vlna),• podle stavebního zákona je vlastník stálého úkrytu povinen udržovat stavbu v dobrém stavebním stavu tak, aby nedocházelo k jejímu znehodnocení nebo ohrožení jejího vzhledu a aby se co nejvíce prodloužila její užitelnost (bližší informace k

<p>údržbě stálých úkrytů viz ČSN 73 9050),</p> <ul style="list-style-type: none">• podle zákona o IZS je vlastník stálého úkrytu povinen dbát při užívání této stavby, aby nedošlo ke změně charakteru této stavby ve vztahu k jejímu účelu a umožnit její využití pro potřeby civilní ochrany a přístup orgánům HZS nebo jimi zmocněným osobám do těchto objektů za účelem používání a kontroly údržby a oprav,• pokud se kontrolou stálého úkrytu zjistí, že stavebně technický stav stálého úkrytu by mohl vést k ohrožení ukryvaných osob, je to důvod k podání žádosti na vyřazení stálého úkrytu z evidence a následně na změnu užívání stavby cestou stavebního úřadu ve smyslu stavebního zákona. <p>vlastní poznámky:</p>
<p>3) Diskutujte problematiku plánovací dokumentace ukrytí obyvatelstva.</p> <p>teze k diskusi:</p> <p>Plánovací dokumentace k problematice ukrytí HPK obsahuje plán ukrytí obyvatelstva se stanovením zásad zabezpečení ukrytí, přehledu stálých úkrytů po správních obvodech ORP (typ a kapacita úkrytu). Přehledu vhodných prostorů pro vybudování improvizovaných úkrytů a rozdělení odpovědnosti za ukrytí obyvatelstva.</p> <p>Pro potřeby ukrytí v případě závažné havárie jsou zpracovány zásady pro ukrytí obyvatelstva s využitím ochranných vlastností staveb (Plán ukrytí obyvatelstva s využitím ochranných vlastností staveb jako součást VněHP pro ZHP provozovatele skupiny B), které obsahují způsoby využití ochranných vlastností staveb v ZHP a zásady chování obyvatelstva při ukrytí s využitím ochranných vlastností staveb.</p> <p>VněHP v okolí jaderného zařízení nebo pracoviště (s ohledem na §§ 98–100 vyhlášky č. 307/2002 Sb., o radiační ochraně [69]) obsahuje plán ukrytí obyvatelstva s uvedením způsobu vhodného ukrytí osob v ZHP, zásad pro chování obyvatelstva při ukrytí a zásad zásobování ukrytého obyvatelstva potravinami a vodou.</p> <p>vlastní poznámky:</p>
<p>4) Pojednejte o prostředcích individuální ochrany.</p> <p>teze k diskusi:</p> <p>Individuální ochrana Prostředky individuální ochrany jsou prostředky pro ochranu dýchacích cest a povrchu těla, které při včasné a dovedné použití zabezpečují spolehlivou ochranu před účinky nebezpečných látek (především toxickými účinky otravných látek, toxinů a ostatních škodlivin, radiačními a toxickými účinky radioaktivních látek a infekčními účinky biologických prostředků).</p>

Principy individuální ochrany

V případě havárie s únikem nebezpečných chemických látek je nezbytné použít tzv. prostředky improvizované ochrany dýchacích cest a povrchu těla. Základním principem improvizované ochrany je využití vhodných oděvních součástí, které jsou k dispozici v každé domácnosti a pomoci kterých je možné chránit jak dýchací cesty, tak celý povrch těla. Při použití těchto prostředků je nutné dbát následujících zásad:

- celý povrch těla musí být zakryt, žádné místo nesmí zůstat nepokryté,
- všechny ochranné prostředky je nutné co nejlépe utěsnit,
- k dosažení vyšších ochranných účinků kombinovat více ochranných prostředků nebo použít oděv v několika vrstvách.

K ochraně hlavy se doporučuje použít čepici, šátek nebo šálu, přes které je vhodné převléci kapuci případně nasadit ochrannou přilbu (motocyklová, cyklistická, lyžařská nebo pracovní ochranná přilba), která takto chrání i před padajícími předměty.

Ochrana obličeje a očí je nutno věnovat největší pozornost. Jedná se zde o kombinaci ochrany povrchu těla s ochranou dýchacích cest. Zvláštní pozornost je proto nutné věnovat ochraně úst a nosu, které jsou vstupní branou dýchacích cest. Nejvhodnějším způsobem je překrytí úst a nosu složeným kusem flanelové látky či froté ručníkem, mírně navlhčeným ve vodě či ve vodném roztoku sody nebo kyseliny citrónové, a upevněným v zátylku převázaným šátkem či šálou.

K improvizované ochraně očí jsou nejvhodnějším prostředkem brýle uzavřeného typu (potápěčské, plavecké, lyžařské a motocyklové), u kterých je nutné přelepit větrací průduchy lepicí páskou. V případě, že nejsou takové brýle k dispozici, lze oči jednoduchým způsobem chránit přetažením průhledného igelitového sáčku přes hlavu a jeho stažením tkanicí či gumou v úrovni lícních kostí.

Při ochraně trupu platí obecná zásada, že každý druh oděvu poskytuje určitou míru ochrany, přičemž větší počet vrstev zvyšuje koeficient ochrany. Nejvhodnější jsou dlouhé zimní kabáty, bundy, kalhoty, kombinézy, šustákové sportovní soupravy.

Velmi dobrým ochranným prostředkem rukou jsou pryžové rukavice. Ochranný účinek je tím větší, čím je materiál silnější. Vhodnější jsou rukavice delší, neboť chrání zápěstí a částečně i předloktí.

Rukávy přesahující přes okraj rukavic, pokud nejsou ukončeny nápletem nebo pryží, se převáží řemínkem nebo provázkem. Jestliže by mezi rukavicí a rukávem vzniklo nechráněné místo, je třeba zápěstí ovinout šálou, šátkem, igelitem apod.

Nejsou-li k dispozici žádné rukavice, je třeba chránit ruce např. igelitovým sáčkem nebo textilem tak, aby nepřišly do přímého kontaktu se škodlivými látkami.

Pro ochranu nohou jsou nejvhodnější pryžové holínky, kozačky nebo jiné vysoké kožené boty.

K ochraně nohou je nutno zabezpečit, aby mezi nohavicí a botou nezůstalo nechráněné místo.

Nohavici přesahující přes botu lze převázat provázkem nebo řemínkem. Nepřesahuje-li

nohavice přes boty, je třeba ovinout nechráněné místo kusem látky, šátkem apod. Při použití nízkých bot je vhodné zhotovit návleky z igelitových sáčků či tašek.

vlastní poznámky:

5) Diskutujte prostředky individuální ochrany pro válečný stav.

teze k diskusi:

Při stavu ohrožení státu a válečném stavu se provádí výdej prostředků individuální ochrany pro vybrané kategorie osob. Jedná se o:

- dětské ochranné vaky pro děti do 1,5 roku,
- dětské ochranné kazajky pro děti od 1,5 do 6 let,
- dětské ochranné masky pro děti od 1,5 do 18 let,
- ochranné masky pro osoby umístěné ve zdravotnických a sociálních zařízeních,
- ochranné masky pro doprovod výše uvedených osob.

vlastní poznámky:

6) Diskutujte principy plánování individuální ochrany obyvatelstva.

teze k diskusi:

K zabezpečení výdeje PIO se provádí:

- výběr a příprava prostorů pro jejich uskladnění,
- příprava personálu zabezpečujícího v zařízeních civilní ochrany výdej prostředků PIO pro výdejní střediska
- příprava personálu skupin výdeje PIO k jejich distribuci obyvatelstvu,
- evidence PIO a jejich výdej.

V HPK je zpracován plán individuální ochrany obyvatelstva, který obsahuje způsob improvizované ochrany dýchacích cest, očí a povrchu těla, množství a strukturu PIO pro vybrané kategorie osob a místa jejich uskladnění, zabezpečení a způsob provedení výdeje PIO a rozdělení odpovědnosti za provedení individuální ochrany obyvatelstva.

Ve VněHP pro případ závažné havárie jsou pro potřeby ochrany dýchacích cest, očí a povrchu těla zpracovány zásady, které obsahují možnosti a způsob použití prostředků improvizované ochrany.

Plán individuální ochrany osob, který je součástí VněHP pro okolí jaderného zařízení nebo pracoviště, obsahuje možnosti a způsob použití improvizovaných prostředků k ochraně dýchacích cest, očí a povrchu těla, množství a strukturu PIO, místa jejich uskladnění a zabezpečení jejich výdeje (pokud se jejich použití předpokládá) a způsob

nakládání s použitými PIO.

vlastní poznámky:

11. SEMINÁŘ - EVAKUACE

Tabulka 11 Otázky a teze k diskusi do 11. semináře

<p>Otázky do semináře:</p> <ol style="list-style-type: none">1) Vymezte pojem evakuace.2) Pojednejte o druzích evakuace.3) Objasněte způsob plánování evakuace.4) Pojednejte o způsobu zabezpečení evakuace.5) Pojednejte o způsobu organizace evakuačního střediska.6) Diskutujte organizační prvky evakuace.7) Objasněte obsah evakuačního zavazadla.
<p>1) Vymezte pojem evakuace.</p> <p>teze k diskusi:</p> <p>Evakuace je jedním ze základních prostředků ochrany obyvatelstva. Je souhrnem opatření zabezpečujících přemístění osob, zvířat, předmětů kulturní hodnoty, technického zařízení, případně strojů a materiálu k zachování nutné výroby a nebezpečných látek z míst ohrožených MU do míst, která zajišťují pro evakuované obyvatelstvo náhradní ubytování a stravování, pro zvířata ustájení a pro věci uskladnění.</p> <p>vlastní poznámky:</p>
<p>2) Pojednejte o druzích evakuace.</p> <p>teze k diskusi:</p> <p>Evakuace se vztahuje na všechny osoby v místech ohrožených MU s výjimkou osob, které se budou podílet na záchranných pracích, na řízení evakuace nebo budou vykonávat jinou neodkladnou činnost. Evakuace se přednostně se plánuje pro vybrané skupiny obyvatelstva.</p> <p>Činnost JPO při zajištění evakuace obyvatel je upravena v metodických listech Bojového řádu JPO č.5/Ob (Objektová evakuace), č.6/Ob (Plošná evakuace), č.7/Ob (Evakuační středisko) a č.8/Ob (Ubytování evakuovaných osob, Nouzové ubytování)</p> <p>Druhy evakuace</p> <p>Evakuace je jedním z nejúčinnějších a nejrozšířenějších opatření, která se používají při ochraně obyvatelstva před případnými následky hrozících nebo vzniklých MU nebo KS. Evakuace se provádí na základě předpokladu dlouhodobého či zásadního zhoršení životních podmínek vlivem přírodní katastrofy nebo i průmyslové havárie (radioaktivní, chemické). Evakuační opatření se ve velké míře používají v době, kdy MU nebo KS teprve hrozí, nebo je v počátečních fázích.</p>

Evakuaci lze podle různých hledisek rozdělit na:

- objektovou, tj. evakuaci zahrnující evakuační opatření pro obyvatelstvo (osazenstvo) jedné obytné nebo jiné budovy nebo malého počtu obytných budov, administrativních a správních budov, technologických provozů nebo celků (k provedení této evakuace jsou používány především požární evakuační plány a další dokumentace, která s nimi souvisí),
- plošnou, zahrnující evakuační opatření pro obyvatelstvo části urbanistického celku, či celého urbanistického celku nebo se provádí pro větší územní prostor.

Podle doby trvání se mohou evakuační opatření dělit na:

- krátkodobá, kdy hrozící MU nebo KS nevyžaduje dlouhodobé opuštění domova; pro evakuované obyvatelstvo se nezabezpečuje náhradní ubytování; opatření k zajištění nouzového přežití obyvatelstva se provádějí v omezeném rozsahu (zásobování teplými nápoji, dekami apod.),
- dlouhodobé, kdy MU nebo KS vyžaduje dlouhodobý, více než 24 hodinový pobyt mimo místo trvalého pobytu obyvatelstva; pro evakuované obyvatelstvo, které nemá možnost vlastního ubytování (příbuzní, chata, chalupa), se zabezpečuje nouzové ubytování a v potřebném rozsahu organizuje opatření k zajištění nouzového přežití obyvatelstva a k zajištění základních životních potřeb.

Z hlediska způsobu realizace se evakuace obyvatelstva dělí na:

- neřízenou, kdy obyvatelstvo při MU nebo KS o své vůli opouští zónu ohrožení s cílem zabezpečit si náhradní ubytování vlastní péčí; orgány odpovědné za evakuaci mají snahu získat a udržet kontrolu nad průběhem samovolné evakuace a usměrňovat ji tak, aby v nových místech ubytování evakuovaní neohrozili své zdraví a životy, a aby při přesunech nebránili provádění ZaLP; v ideálním případě zanechají osoby provádějící samovolnou evakuaci informaci pro orgány odpovědné za evakuaci,
- řízenou, kdy orgány odpovědné za evakuaci tento proces řídí a ovlivňují; evakuované osoby se přemísťují pěšky, vlastními nebo určenými dopravními prostředky (dohody o plánované pomoci na vyžádání, uložení věcné pomoci).

vlastní poznámky:

3) Objasněte způsob plánování evakuace.

teze k diskusi:

Plánování evakuace

Základním plánovacím dokumentem v oblasti evakuace je plán evakuace obyvatelstva (součást HPK), který obsahuje zásady pro provádění evakuace, rozsah evakuačních opatření (závisí na vyhodnocení rizika na území kraje), zabezpečení evakuace, orgány pro řízení evakuace a způsob jejich vyrozumění a rozdělení odpovědnosti za provedení evakuace.

Evakuace se přednostně plánuje pro následující skupiny obyvatelstva: děti do 15 let věku, osoby umístěné v sociálních zařízeních, pacienty ve zdravotnických zařízeních, osoby zdravotně postižené a doprovod výše uvedených osob.

Ve VněHP pro případ závažné havárie se pro potřeby evakuace osob zpracovává evakuační plán, který obsahuje zejména:

- seznam sil a prostředků, které zabezpečí evakuaci,
- způsob jejich vyrozumění, vybavení, přípravy a povolání,
- počty osob k evakuaci a místa, odkud a kam budou evakuováni,
- počty osob vyžadujících zvláštní péči,
- systém řízení hromadné evakuace a samovolné evakuace,
- popis doporučeného evakuačního zavazadla,
- systém evidence evakuovaných osob,
- evakuační trasy a jejich zabezpečení a
- přehled nouzového ubytování evakuovaných a navazujících opatření k zajištění nouzového přežití.

Plánování evakuačních opatření zahrnuje:

- stanovení evakuačních prostorů a pořadí jejich evakuace, vymezení evakuačních tras s dostatečnou propustností vozidel, stanovení potřeby a zajištění dopravních prostředků, zabezpečení činnosti evakuačních a přijímacích středisek, stanovení míst nouzového ubytování a vytvoření podmínek pro ubytování evakuovaného obyvatelstva,
- zajištění propustnosti evakuačních tras, regulaci pohybu obyvatelstva při evakuaci a provedení uzávěry evakuovaného prostoru,
- stanovení, přípravu a zajištění označení míst shromažďování, stanovení postupu při evakuaci ohroženého prostoru a kontrole opuštění obydlí, zajištění ostrahy evakuovaného prostoru,
- přípravu podkladů pro provedení příjmu evakuovaných osob, upřesnění potřeby nouzového ubytování, přípravu podkladů pro rozdělování evakuovaného obyvatelstva v evakuačních střediscích k přepravě do přijímacích středisek,
- přípravu na řízení dopravy s využitím grafikonů přepravy, založenou na analýze evakuačních tras a z ní vyplývající kapacitě,
- přípravu dokumentace pro příjem evakuovaných osob v přijímacích střediscích, pro přerozdělení evakuovaných osob a jejich přepravu do obcí přijímajících evakuované osoby,
- zajištění nouzového ubytování a přípravu dokumentace pro příjem evakuovaných osob v místech nouzového ubytování,
- přípravu postupů pro evakuaci a umístění hospodářského zvířectva, strojů, předmětů kulturní hodnoty, technických zařízení a materiálu k zachování nutné výroby,
- přípravu postupu informování osob,
- psychologickou přípravu osob před a v průběhu evakuace a při dlouhodobém pobytu v náhradním ubytovacím zařízení a zabezpečení dokumentace přijatých rozhodnutí a opatření realizovaných v průběhu celé evakuace.

vlastní poznámky:**4) Pojednejte o způsobu zabezpečení evakuace.****teze k diskusi:****Způsob zabezpečení evakuace**

Pořádkové zabezpečení evakuace zajišťuje zpracovatel evakuačního plánu v součinnosti s příslušným orgánem veřejné správy. Zahrnuje zajištění veřejného pořádku a bezpečnosti v průběhu celé evakuace.

Dopravní zabezpečení evakuace zajišťuje zpracovatel evakuačního plánu v součinnosti s příslušným orgánem veřejné správy. U organizované hromadné přepravy osob zabezpečuje zásobování pohonnými hmotami.

Zdravotnické zabezpečení evakuace, jež v první řadě zahrnuje zabezpečení poskytování předlékařské zdravotnické pomoci, prevozu do zdravotnických zařízení a zabezpečení hygienicko-epidemiologických opatření, zajišťuje zpracovatel evakuačního plánu v součinnosti s příslušným orgánem veřejné správy a poskytovateli zdravotních služeb.

Zabezpečení ubytování, zásobování a distribuce zásob zajišťuje zpracovatel evakuačního plánu na základě uzavřených smluv nebo na základě mimořádných pravomocí. Zahrnuje v první řadě zabezpečení nouzového stravování a zásobování pitnou vodou, potravinami a nouzovými příděly předmětů nezbytných k přežití.

Zpracovatel evakuačního plánu zajišťuje mediální zabezpečení evakuace, které zahrnuje zejména zabezpečení varování obyvatelstva, vydání návodů pro chování obyvatelstva a následné předání potřebných tísňových informací.

vlastní poznámky:**5) Pojednejte o způsobu organizace evakuačního střediska.****teze k diskusi:**

Evakuační středisko se zpravidla umísťuje v místě mimo evakuační prostor, ve kterém jsou evakuované osoby shromažďovány a informovány o dalším postupu a je zřetelně označené nápisem, případně mezinárodně platným rozeznávacím znakem civilní ochrany. Dle metodického listu Bojového řádu JPO č. 6/Ob je evakuační středisko cílovým bodem evakuace a může být i místem nouzového ubytování.

Evakuační středisko zajišťuje zejména:

- řízení přepravy z míst shromažďování do evakuačního střediska s využitím dostupných dopravních prostředků,
- vedení evidence o příjmu evakuovaných osob a poskytování pomoci při slučování

- evakuovaných rodin,
- přerozdělování evakuovaných osob do předurčených příjmových oblastí a přijímacích středisek,
 - vytvoření a označení místa pro podávání základních informací v prostoru evakuačního střediska,
 - první zdravotnickou pomoc, popřípadě přednemocniční neodkladnou péči a převoz zraněných nebo nemocných do zdravotnických zařízení,
 - vytýčení tras k nástupním stanicím hromadné přepravy,
 - nocleh a stravování pro personál a evakuované obyvatelstvo, které se zdrží v evakuačním středisku déle než 12 hodin,
 - udržování veřejného pořádku v prostoru evakuačního střediska,
 - podávání informací o průběhu evakuace pracovní skupině krizového štábu.

vlastní poznámky:

6) Diskutujte organizační prvky evakuace.

teze k diskusi:

Přijímací středisko je zřetelně označené nápisem, případně mezinárodně platným rozeznávacím znakem civilní ochrany a zajišťuje:

- příjem evakuovaných osob,
- přerozdělení evakuovaných osob do předurčených cílových míst přemístění a míst nouzového ubytování,
- první zdravotnickou pomoc a případný odvoz nemocných do vyčleněných zdravotnických zařízení,
- informování orgánů o průběhu evakuace,
- informování evakuovaných osob, zejména o místě nouzového ubytování a stravování,
- informování orgánů veřejné správy, dotčených evakuačními opatřeními, o počtech a potřebách evakuovaných osob.

Evakuační středisko může plnit funkci přijímacího střediska nebo být i místem nouzového ubytování.

Odpovědnost v případě MU je zákonem o IZS rozdělena následujícím způsobem: podle § 15, odst. 2, písm. c) obecní úřady při výkonu státní správy zajišťují varování, evakuaci a ukrytí osob před hrozícím nebezpečím;

- podle § 16, písm. b) starosta obce při provádění záchranných a likvidačních prací organizuje v dohodě s velitelem zásahu nebo se starostou obce s rozšířenou působností evakuaci osob z ohroženého území obce;
- podle § 19, odst. 3, písm. a) velitel zásahu je při provádění záchranných a likvidačních prací oprávněn zakázat nebo omezit vstup osob na místo zásahu a nařídít, aby místo zásahu opustila osoba, jejíž přítomnost není potřebná, nařídít evakuaci osob,

- popřípadě stanovit i jiná dočasná omezení k ochraně života, zdraví;
- podle § 10, odst. 5, písm. f) a §12, odst. 2, písm. c) HZS kraje organizuje a koordinuje evakuaci, nouzové ubytování, nouzové zásobování pitnou vodou, potravinami a dalšími nezbytnými prostředky k přežití obyvatelstva.

Za organizaci evakuace obyvatelstva v obci odpovídá starosta obce, který ji organizuje v dohodě s velitelem zásahu a s HZS kraje, organizuje činnost obce v podmínkách nouzového přežití obyvatelstva obce. Před samotným vyhlášením evakuace se musí stanovit:

- evakuační zóna, která vymezuje území ohrožené MU nebo krizovou situací, ze kterého je nutné provést evakuaci obyvatelstva,
- uzávěra, místo řízeného vstupu a výstupu do a z evakuační zóny; bývá zpravidla umístěna na přístupové komunikaci tak, aby se zabránilo vstupu nepovolaných osob do evakuační zóny,
- evakuační trasa, kterou je předem připravená nebo na základě aktuální situace určená trasa k provedení evakuace z evakuační zóny, konec evakuační trasy je v evakuačním středisku; na evakuační trase mohou být kontrolní body, které usměřují dopravu a průběh evakuace,
- místo shromažďování, kterým je místo, kde se soustředí evakuované osoby uvnitř nebo vně evakuační zóny, a odkud je zajištěno přemístění evakuovaných osob mimo evakuační zónu do evakuačních středisek; je výchozím bodem na evakuační trase; v některých případech může být místo shromažďování totožné s evakuačním střediskem,
- evakuační středisko je místo či zařízení, kde jsou shromažďovány evakuované osoby, je cílovým bodem evakuace; evakuační středisko je současně výchozím bodem k přemístění evakuovaných osob do míst nouzového ubytování, v některých případech může být evakuační středisko místem nouzového ubytování,
- nouzové ubytování, kterým jsou náhradní ubytovací kapacity pro evakuované obyvatelstvo vybudované v prostorách, které běžně neslouží pro ubytování nebo v pronajatých ubytovnách, penzionech apod.; jednou z možností zajištění nouzového ubytování

Po nařízené evakuaci obyvatelstva obce spolupracuje velitel JPO v obci se starostou obce.

Jednotka se v souladu s opatřeními starosty obce a podle Metodického listu Ob 6 Bojového řádu JPO podílí zejména na:

- varování osob, předávání pokynů a informací k opuštění evakuační zóny do určených míst, např. zejména tam, kde není zaručená slyšitelnost varovacího systému, kde tento systém není, popřípadě kde došlo k jeho selhání,
- poskytnutí doplňující informace evakuovanému obyvatelstvu, opatření při dlouhodobém opuštění obydlí nebo jiných budov, k přípravě evakuačního zavazadla,
- pomoci osobám se zdravotním postižením a starým lidem při jejich přípravě na evakuaci,
- vytyčení evakuační trasy tím, že se podílí na činnosti kontrolních bodů na trase evakuace,
- kontrole evakuační zóny po evakuaci z hlediska úplnosti provedené evakuace,

- přesunu nebo doprovodu evakuovaných osob do míst shromažďování, případně do evakuačních středisek,
- provádění prvotní evidence evakuovaných osob a poskytování pomoci při sjednocování rodin bydlících v evakuační zóně v evakuačním středisku,
- zajištění laické zdravotnické pomoci,
- případné dekontaminaci evakuovaných na stanovených dekontaminačních stanovištích,
- podávání informací evakuovaným osobám.

Osoby, které se odmítly evakuovat, se dopouští protiprávního jednání, nicméně jednotka pro jejich evakuaci nepoužívá násilí, upozorní je na nebezpečí pro ně vyplývající a provede jejich evidenci pro potřeby orgánů obce. Při evakuaci se také podle možností vytvoří podmínky pro přežití domácích zvířat, která nebyla evakuována. U velkých chovů se musí zabezpečit, že se k nim budou do evakuační zóny chovatelé vracet a zabezpečovat péči o ně.

vlastní poznámky:

7) Objasněte obsah evakuačního zavazadla.

teze k diskusi:

Evakuační zavazadlo je batoh, kufr nebo taška s věcmi, které jsou nezbytné pro přechodné opuštění domova, které lze v okamžiku evakuace odhadnout na více než jeden den. Při evakuaci, resp. opuštění objektu na kratší dobu (např. nahlášení bomby v objektu, únik plynu nebo jiné nebezpečné látky) lze očekávat návrat během několika hodin, tudíž je evakuační zavazadlo zbytečné. Platí zásada, že každá osoba by měla mít pouze jedno zavazadlo (dospělí do 25 kg, děti do 10 kg).

Obsah evakuačního zavazadla lze pro snadnější zapamatování rozčlenit do několika logických skupin:

- jídlo a pití, nádobí. Do této skupiny patří zejména trvanlivé a dobře zabalené potraviny, pitná voda (vše na 2-3 dny pro každého člena domácnosti), krmivo pro domácí zvíře, které bere občan s sebou, hrnek nebo miska, příbor a otvírák na konzervy. V případě, že má evakuovaná osoba individuální dietetický režim (např. bezlepková dieta, vegetariánství apod.), je třeba počítat s tím, že v místech náhradního ubytování s hromadným zajištěním stravování bude vhodná strava jen v omezené míře nebo vůbec. Musí mít tedy své speciální potraviny s sebou v dostatečném množství.
- cennosti a dokumenty. Jde zejména o osobní dokumenty (rodný list, občanský průkaz, cestovní pas, kartu zdravotní pojišťovny), jiné důležité dokumenty (pojistné smlouvy, stavební spoření, smlouvy o investicích, akcie) a peníze v hotovosti + platební karty.
- léky a hygiena. V evakuačním zavazadle nesmí chybět především pravidelně užívané léky nebo zdravotní pomůcky, doporučené jsou i vitamíny a běžné doplňky

stravy. Dále je třeba vzít i běžné hygienické potřeby v přiměřeném množství.

- oblečení a vybavení pro přespání. Čtvrtá skupina zahrnuje oblečení odpovídající danému ročnímu období, náhradní prádlo a obuv, spací pytel, karimatku, pláštěnku nebo deštník.
- přístroje, nástroje a zábava. V poslední skupině je důležitý především mobilní telefon s nabíječkou, FM rádio (stačí ve formě MP3 přehrávače, discmanu apod.) s nabíječkou nebo bateriemi, svítilna, zavírací nůž, šití, psací potřeby a dále předměty pro vyplnění volného času - knihy, hračky pro děti, společenské hry.

Každé zavazadlo je nutné opatřit cedulkou se jménem, adresou a číslem mobilního telefonu majitele. Cedulku se jménem a adresou musí mít i malé děti (např. v kapse). Viz Metodický list č. 6 Plošná evakuace Bojového řádu JPO.

vlastní poznámky:

12. SEMINÁŘ - NOUZOVÉ PŘEŽITÍ

Tabulka 12 Otázky a teze k diskusi do 12. semináře

<p>Otázky do semináře:</p> <ol style="list-style-type: none">1) Diskutujte základní pojmy z oblasti nouzového přežití.2) Objasněte základní pojmy nouzového přežití.3) Diskutujte zásady a způsoby organizace nouzového ubytování.4) Pojednejte o povinnostech HZS v oblasti nouzového přežití.5) Diskutujte základní zabezpečení energiemi a vodou.6) Objasněte roli humanitární pomoci při nouzovém přežití.7) Pojednejte o roli státní správy hmotných rezerv ohledně nouzového přežití.
<p>1) Diskutujte základní pojmy z oblasti nouzového přežití.</p> <p>teze k diskusi:</p> <p>Nouzové přežití je soubor činností a postupů věcně příslušných orgánů, dalších zainteresovaných subjektů a samotných občanů prováděných s cílem minimalizovat negativní dopady MU na zdraví a životy postiženého obyvatelstva.</p> <p>vlastní poznámky:</p>
<p>2) Objasněte základní pojmy nouzového přežití.</p> <p>teze k diskusi:</p> <p>Opatření nouzového přežití navazují na evakuaci obyvatelstva z postiženého území nebo jsou realizována přímo v prostoru ohroženém následky MU, jsou součástí HPK a zahrnují nouzové ubytování, nouzové zásobování základními potravinami a pitnou vodou, nouzové dodávky energií, nouzové základní služby obyvatelstvu, organizování humanitární pomoci. Jedním z opatření, které souvisí s problematikou nouzového přežití obyvatel a které se přijímá při vyhlášení některého z krizových stavů, je i evidence údajů o přechodných změnách pobytu osob.</p> <p>Problematika nouzového přežití je upravena jak příslušnými právními předpisy, tak řadou dokumentů nelegislativního charakteru, např. Pokynem generálního ředitele HZS ČR č. 10 ze dne 11.2.2010, metodickými listy Bojového řádu JPO č. 8/Ob - Ubytování evakuovaných osob, Nouzové ubytování a č. 9/Ob - Posttraumatická péče hasičům a psychosociální pomoc osobám zasažených mimořádnou událostí, katalogem typových činností složek IZS nebo směrnicí MV a pomůckou krizového řízení k vedení evidence údajů o přechodných změnách pobytu osob.</p> <p>K nouzovému zásobování základními potravinami může být využívána funkční část distribuční sítě nebo smluvně dohodnuté subjekty. Částečně lze využít humanitární pomoc. K zabezpečení stravování mohou být využívána především stálá stravovací zařízení, mobilní stravovací zařízení a hromadné výdejny stravy. Jejich seznam je pří-</p>

lohou plánu nouzového přežití obyvatelstva (součást HPK).

Nouzové stravování předpokládá určitou redukci množství a složení stravy, pitné vody i výběru jídel, ale příprava dietní stravy by měla být zabezpečena. Návrh stravní dávky, energetické hodnoty potravin a doporučená skladba jídelníčku jsou uvedeny v přílohách č. 16 až 18 Pokynu generálního ředitele HZS ČR č. 10/2010.

Problematika nouzového zásobování potravinami je řešena i zákonem o HOPKS a to formou zavedení regulačních opatření (viz kapitola 2.8.6 části III) sloužících ke snížení či usměrnění spotřeby nedostatkových potravin po vyhlášení krizových stavů v systému nouzového hospodářství.

vlastní poznámky:

3) Diskutujte zásady a způsoby organizace nouzového ubytování.

teze k diskusi:

Nouzové ubytování bude přednostně poskytováno v budovách a zařízeních, které jsou v majetku obcí, měst či krajů (školy, ubytovny, tělocvičny atd.), kde je možné též připravovat nebo upravovat stravu a zabezpečit její vydávání ve stálých jídelnách. Tato zařízení musí být vybavena dostatečnou kapacitou sociálních zařízení. Mimo již jmenovaných zařízení je možné k nouzovému ubytování využít i soukromých zařízení (hotely, ubytovny, kempy, soukromé domy apod.), u kterých se ovšem předem musí stanovit způsob financování poskytnutých služeb.

HZS kraje zpracovává seznam objektů vhodných ke zřízení místa nouzového ubytování. Seznam je součástí plánu nouzového přežití obyvatelstva.

Nouzovým zásobováním vodou se rozumí zabezpečení pitné vody pro obyvatelstvo v množství nezbytném pro jeho přežití a po nezbytně nutnou dobu potřebnou pro obnovení funkce běžného zásobování pitnou vodou.

Systémem nouzového zásobování vodou je souhrn věcných, materiálních, technických a personálních prostředků vlastníků a provozovatelů vodovodů pro veřejnou potřebu a prostředků uložených v pohotovostních zásobách SSHR, jakož i soubor organizačních opatření pro koordinaci jejich činnosti při nouzovém zásobování vodou při vzniku MU a za krizových stavů.

K problematice nouzového zásobování pitnou vodou zpracovalo MZe, jako gesční ústřední správní úřad, metodický pokyn, který je postaven na zřízení tzv. služby pro nouzové zásobování pitnou vodou. Tento systém se však v podmínkách krajů nepodařilo prakticky zrealizovat, proto MZe v roce 2015 přistoupilo k zásadní revizi tohoto metodického pokynu.

Lze předpokládat, že zachovány zůstanou např. doporučené dávky pitné vody (nejsou

obsaženy v žádném jiném dokumentu) v rozsahu 5 litrů na osobu a den po dobu prvních dvou dnů a 10 – 15 litrů na osobu a den třetí a další dny s tím, že požadavky na jakost vody mohou být v podmínkách nouzového zásobování vodou odlišné od požadavků na jakost vody pitné.

vlastní poznámky:

4) Pojednejte o povinnostech HZS v oblasti nouzového přežití.

teze k diskusi:

HZS kraje plánuje opatření nouzového zásobování vodou v rámci plánu nouzového přežití obyvatelstva (součást HPK) a v krizovém plánu kraje a ORP rozpracováním typového plánu pro řešení krizové situace „Narušení dodávek pitné vody velkého rozsahu“.

V havarijních a krizových plánech obsahuje postupy a opatření pro řešení MU a KS vzniklých v důsledku:

- snížení hladiny vody ve zdroji vody vlivem extrémního sucha,
- zhoršení kvality vody ve zdroji způsobené živelnou událostí, kontaminací škodlivými látkami či organismy vlivem havárie nebo terorismu,
- přerušení dodávky elektrického proudu,
- závažného poškození vodovodních potrubí, vodojemů, úpraven vod, čerpacích stanic a dalších součástí a zařízení vodovodů či nedostatku provozních hmot,
- jiných závažných zásahů do vodovodů.

Do havarijních a krizových plánů se do systému nouzového zásobování vodou zahrnují územně příslušní vlastníci a provozovatelé vodovodů včetně jejich dostupných technických prostředků a zařízení s tím, že podle povahy narušení zásobování obyvatel pitnou vodou je možno využívat zejména:

- nenarušené vodovodní systémy nebo jejich části včetně možnosti jejich provizorního a dočasného propojení,
- nenarušené samostatné jímací objekty (zejména studny),
- cisterny k dovážení pitné vody,
- mobilní úpravní vody a jiná technologická zařízení potřebná k dosažení požadované jakosti vody v případě vyřazení úpraven vod či vodních zdrojů nebo při využití nouzových zdrojů pitné vody,
- dodávky balené pitné vody podle plánu nezbytných dodávek kraje; tento způsob nouzového zásobování vodou se využívá jako doplňkový k výše uvedeným způsobům.

vlastní poznámky:

5) Diskutujte základní zabezpečení energiemi a vodou.**teze k diskusi:**

Nouzové dodávky energií se týkají elektrické energie, plynu a tepla. Prioritně je třeba zabezpečit zásobování zdravotnických zařízení, sociálních zařízení a objektů s nouzově ubytovanými osobami.

Elektrická energie pro obyvatelstvo bude dodávána podle příslušného regulačního a vypínacího plánu na základě konkrétní situace. HZS kraje může při plánování opatření vést evidenci prioritních objektů k obnovení dodávky nebo k zajištění náhradního zdroje energie a dostupných/potřebných technických prostředků na území kraje. HZS kraje má v ochraňování i výkonné náhradní proudové zdroje, které je možno nasadit k zajištění dodávky proudu např. v nemocnicích, domovech s pečovatelskou službou atd.

Plyn bude dodáván podle omezujících otopových křivek, které umožní vytápění objektů na minimální teplotu nebo havarijního odběrového stupně, který představuje zastavení dodávky odběratelům všech kategorií. Velkoodběratelům pro výrobní účely se plyn bude dodávat podle omezujících odběrových stupňů.

Dodávka tepla bude pro obyvatelstvo prováděna na základě regulačního plánu podle odběrových diagramů k jednotlivým regulačním stupňům. Při regulaci odběru tepla se berou v úvahu potřeby zdravotnictví, školství, potravinářství atd.

HZS kraje vede seznam kontaktů na havarijní služby jednotlivých dodavatelů energií pro území daného kraje. S významnými dodavateli energií má HZS ČR sepsány dohody o spolupráci při přípravě na řešení a při řešení MU a KS.

Zabezpečení nouzových základních služeb je plánováno zejména v těchto komoditách: ošacení, hygienické potřeby, lékárny, veterinární ambulance, sklenářství, pokrývačství, truhlářství, prádelny a čistírny, tuhá paliva, pohonné hmoty, pohřební služby, ostatní služby.

HZS kraje může s některými významnými dodavateli uzavřít písemnou dohodu podle §15, písm. b) krizového zákona a sjednat tak předem způsob a rozsah pomoci. Přehled zdrojů na území kraje je uveden v HPK, v krizovém plánu kraje (Plán nezbytných dodávek) a v informačním systému Argis, jehož provozovatelem je SSHR.

Významnou oblastí základních služeb obyvatelstvu je nepřetržité zajištění poskytování potřebných sociálních služeb (osobní asistence, pečovatelská služba, sociálně-zdravotní služby apod.) a to jak na postiženém území, tak i v místech, kam byli občané evakuováni.

vlastní poznámky:

6) Objasněte roli humanitární pomoci při nouzovém přežití.**teze k diskusi:**

Humanitární pomoc je souhrn opatření v materiální, duchovní, zdravotní, sociální a právní oblasti, které poskytují jednotlivci, skupiny, spolky, státní i nestátní organizace ve prospěch obyvatelstva postiženého následky MU nebo KS. Cílem těchto opatření je zlepšení životních podmínek obyvatelstva. Humanitární pomoc lze poskytovat ve formě materiální, finanční, poradenské i psychosociální a duchovní.

Humanitární pomoc poskytovaná do zahraničí, jako forma zapojení ČR do mezinárodních záchranných operací, může mít podle nařízení vlády č. 463/2000 Sb. formu vyslání záchranné jednotky, vyslání odborníků, poskytnutí odborných informací či poskytnutí humanitární pomoci. ČR má pro tyto případy k dispozici odborníky, vyškolené v rámci Mechanismu EU, a několik tzv. modulů (viz kapitola 4 části IV). Úkoly v oblasti poskytování humanitární pomoci do zahraničí plní MV v součinnosti s MZV.

Zásady postupu HZS krajů při organizování a koordinaci přijetí darů movitých věcí, nabídnutých tuzemskými dárči v rámci humanitární pomoci, stanoví:

- zabezpečení přepravy movitých darů – k přepravě mohou být využity dopravní prostředky dárce či příjemce, vlastní prostředky HZS, prostředky ostatních složek IZS, humanitárních organizací a PaPFO,
- zabezpečení skladování humanitární pomoci – k bezúplatnému skladování jsou využívány zejména sklady HZS ČR, složek IZS, organizačních složek státu, sklady humanitárních organizací,
- postup HZS kraje při zprostředkování humanitární pomoci při známém dárce a příjemci a v případě, kdy příjemce není znám.

vlastní poznámky:**7) Pojednejte o roli státní správy hmotných rezerv ohledně nouzového přežití.****teze k diskusi:**

SSHR v souladu s § 12 zákona o HOPKS vytváří zásoby pro humanitární pomoc. Tyto zásoby jsou součástí zajištění humanitární pomoci postiženým osobám a jsou poskytovány státem po vyhlášení krizového stavu na území zasaženém KS. Zásoby humanitární pomoci může SSHR poskytnout i pro řešení MU na základě vyžádání složek IZS.

Pořízení, skladování, ochraňování a přepravu zásob humanitární pomoci k vyžadujícímu správnímu úřadu zabezpečuje SSHR, o vydání zásob pro humanitární pomoc rozhoduje předseda SSHR na základě požadavku hejtmána nebo starosty ORP. Za jejich převzetí a přidělení fyzickým osobám vážně postižených KS a zamezení zneužití zásob humanitární pomoci odpovídá vyžadující správní úřad.

vlastní poznámky:

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

13. SEMINÁŘ - DEKONTAMINACE

Tabulka 13 Otázky a teze k diskusi do 13. semináře

<ol style="list-style-type: none">1) Definujte a diskutujte pojem dekontaminace.2) Pojednejte o způsobech realizace dekontaminace.3) Objasněte specifika realizace dekontaminace silami HZS ČR.4) Objasněte specifika dekontaminace po zasažení CBRN.5) Objasněte specifika zvládání závažných havárií.6) Pojednejte o organizačním rozčlenění prostoru dekontaminace.
<p>1) Definujte a diskutujte pojem dekontaminace.</p> <p>teze k diskusi:</p> <p>Dekontaminace je soubor metod, postupů, organizačního zabezpečení a prostředků k účinnému odstranění nebezpečných látek (kontaminantu). Cílem dekontaminace je snížení obsahu kontaminantu na bezpečnou úroveň. Pro činnost HZS ČR je dekontaminace řešena v metodických listech Bojového řádu JPO č. L6 Dekontaminační prostor, L7 Dekontaminace zasahujících hasičů, L8 Dekontaminace biologických látek, L9 dekontaminace radioaktivních látek a dále v STČ 09/IZS-Typová činnost složek IZS při společném zásahu při mimořádné události s velkým počtem raněných a obětí.</p> <p>vlastní poznámky:</p>
<p>2) Pojednejte o způsobech realizace dekontaminace.</p> <p>teze k diskusi:</p> <p>Podle způsobu provedení se dekontaminace rozděluje na suchou, polosuchou a mokrou.</p> <p>Suchý způsob - ometání a otírání zamořených objektů, kartáčování, vytřepávání nebo vyklepávání zamořené výstroje a jiných textilních materiálů, odsávání nebo ofukování proudem vzduchu (případně plynů), odstranění zamořené povrchové vrstvy (včetně svlečení kontaminovaného oděvu, odstranění vrstev zeminy, sněhu, dřeva atd.) nebo izolace zamořeného povrchu jeho překrytím nezamořeným materiálem (hlínou, pískem, deskami, foliemi atd.).</p> <p>Polosuchý způsob s využitím suché pěny.</p> <p>Mokrý způsob – smývání radioaktivních látek vodou (účinnost se zvýší použitím proudu pod tlakem), smývání radioaktivního zamoření organickými rozpouštědly, mytí a praní ve vodných roztocích mýdla, saponátů apod., chemické čištění oděvů.</p> <p>Podle druhu odstraňovaných látek se rozlišuje:</p> <ul style="list-style-type: none">• dezaktivace – proces odstranění radioaktivní kontaminace,• detoxikace – proces odstranění, zneškodnění nebo odbourání toxických nebo jiných nebezpečných chemických látek a směsí,• dezinfekce – proces likvidace B-agens usmrcením mikroorganismů.

Detoxikace využívá principu rozkladu nebezpečných chemických látek nebo jejich odstranění z kontaminovaných povrchů různých objektů a terénu s cílem snížit kontaminaci na přípustnou normu. Odmoření může být částečné nebo úplné.

Dezaktivace je odstranění radioaktivních látek z povrchů a materiálů. Pozn. Radioaktivní látky lze z kontaminovaných povrchů pouze odstranit, nelze je žádnou metodou zničit. Podléhají samovolnému rozpadu, který je specifický pro každý radionuklid a je charakterizován poločasem rozpadu.

Částečná dezaktivace snižuje radioaktivní zamoření, pokud možno na stanovenou normu pro daný povrch, všemi dostupnými (většinou improvizovanými) prostředky. Znamená odstranění co největšího množství radioaktivních látek z oděvu, obuvi, apod. Provádí se po vyjití ze zamořeného prostoru, nebo i v něm po dlouhodobém pobytu.

Úplná dezaktivace se provádí mimo zamořený prostor na určeném místě v tom případě, když částečná dezaktivace nebyla patřičně účinná. Jejím účelem je snížit radioaktivní zamoření pod stanovenou (přípustnou) normu pro daný povrch. Obvykle se provádí speciálními technickými prostředky, jež jsou na určeném místě za tímto účelem soustředěny.

Dezinfekce – odstranění choroboplodných mikroorganismů a toxinů z povrchů a materiálů a jejich zničení v zevním prostředí. Pojem dezinfekce je definován jako zničení nebo zneškodnění patogenních mikroorganismů na neživých předmětech, ve vnějším prostředí (ve vodě, ve vzduchu atd.) a v infekčním materiálu. Cílem dezinfekce je učinit předměty (vnější prostředí) neinfekčními.

Za účinnou dezinfekci se považuje spolehlivé zničení všech choroboplodných zárodků a zamezení dalšího přenosu nákazy. Při sterilizaci dochází ke zničení nebo zneškodnění všech mikroorganismů (patogenních i nepatogenních) na určitém předmětu nebo v prostředí. Antiseptika znamenají ošetření kontaminovaných ran (pokožky) látkami, které brání množení mikroorganismů.

Dezinfekci lze provádět metodami fyzikálními, chemickými, mechanickými, případně kombinovanými. Volba metody nebo dezinfekčního postupu závisí na dezinfikovaném povrchu, druhu mikroorganismů a řadě dalších okolností.

K dekontaminaci lze řadit rovněž deratizaci a dezinsekcii, jejichž cílem zamezit šíření nákaz a škůdců prostřednictvím hubení škodlivých hlodavců a použití insekticidů. Principem dekontaminace jsou přírodní, fyzikální nebo chemické postupy.

Mezi přírodní způsoby dekontaminace patří např. ředění vodou, hydrolýza (reakce s vodou na látky bezpečnější), přirozené odbourávání radionuklidů založené na poločasu jejich přeměny nebo odpařování kapaliny a její následné zředění v ovzduší na bezpečnou koncentraci nebo odbourávání molekul ultrafialovým zářením.

Principem fyzikálních metod je odstranění kontaminantu z povrchu, který zůstává v odpadní vodě. Jedná se o adsorpci, rozpouštění, odpařování, sublimaci či mechanické odstraňování.

Mezi chemické principy dekontaminace, které odstraňují kontaminanty z povrchu chemickým odbouráváním nebo rozložením, patří oxidace, hydrolýza a neutralizace.

vlastní poznámky:

3) Objasněte specifika realizace dekontaminace silami HZS ČR.

teze k diskusi:

HZS ČR využívá při zásazích nejčastěji mokrou metodu dekontaminace (detoxikace, deaktivace, dezinfekce), která spočívá v nanášení a působení dekontaminačního roztoku a následném osprchování vodou. K dekontaminaci lze využít činidla selektivní, která odbourávají konkrétní nebezpečnou látku, nebo činidla univerzální, která jsou účinná pro široké spektrum nebezpečných látek.

Voda je nejdůležitějším a nejuniverzálnějším dekontaminačním činidlem a zároveň rozpouštědlem, protože je všude dostupná. Její účinnost roste s teplotou. Při dekontaminaci povrchu těla nesmí být teplota vody vyšší než teplota lidského těla, neboť se pak otvírají póry na lidské kůži a zvyšuje se pravděpodobnost průchodu kontaminantu kůží do lidského organismu.

Druhým nejuniverzálnějším dekontaminačním prostředkem po vodě jsou detergenty – saponátové prostředky. Mycí účinek saponátů je vyšší než mycí účinek vody, protože detergenty obsahují látky, které snižují povrchové napětí vody, a tím se zvyšuje povrch působících kapaliny na kontaminant a tím roste účinnost dekontaminace.

Nejdůležitější složkou jsou tenzidy – povrchově aktivní látky, na jejichž povrchu se odlučují kontaminanty.

Nejvyžívanějším dekontaminačním činidlem je Hvězda. Jde o univerzální dekontaminační činidlo, které lze využít na průmyslové škodliviny, bojové chemické látky, B-agens i radioaktivní látky.

Jedná se o dvousložkovou směs, kde první alkalickou složkou je kapalina obsahující rovněž hydroxid sodný. Druhou peroxidickou složkou je kapalina obsahující peroxid vodíků.

Další činidla využívanými HZS ČR jsou např. persteril, chlornan vápenatý, chlornan sodný, mýdlo.

vlastní poznámky:

4) Objasněte specifika dekontaminace po zasažení CBRN.**teze k diskusi:**

V případě kontaminace CBRN látkami je nezbytné dekontaminovat záchranáře a příslušníky zasahujících složek, obyvatelstvo, zvířata, věcné prostředky, budovy a terén. Zásady, postupy činnosti a opatření při dekontaminaci jsou uvedeny v Bojovém řádu JPO, zejména v metodických listech L6 dekontaminační prostor, L7 Dekontaminace zasahujících hasičů, L8 Dekontaminace biologických látek, L9 Dekontaminace radioaktivních látek.

Dekontaminace v případě radiační havárie, nebo pro případ závažné havárie u provozovatelů zařazených do skupiny B je řešena formou plánů konkrétních činností, který jsou součástí VněHP.

Pro případ vzniku radiační havárie se zpracuje plán dekontaminace, který obsahuje: seznam stanovišť a objektů pro provedení dekontaminace,

- způsob provedení dekontaminace osob a oděvů, objektů, dopravních a jiných prostředků a území v ZHP,
- SaP pro dekontaminaci, způsob jejich vyrozumění a nasazení,
- způsob radiační kontroly po provedení dekontaminace a
- způsob zabezpečení náhradního oblečení pro kontaminované osoby.

vlastní poznámky:**5) Objasněte specifika zvládání závažných havárií.****teze k diskusi:**

Pro případ vzniku závažné havárie v objektu zařazeném do skupiny B se rovněž zpracuje plán dekontaminace, který obsahuje:

- seznamy stanovišť a objektů pro provedení dekontaminace,
- možné způsoby provedení dekontaminace osob, objektů, dopravních a jiných prostředků a území v ZHP,
- způsoby likvidace dekontaminačních prostředků včetně zacházení s oplachovou vodou,
- SaP pro dekontaminaci, způsob jejich vyrozumění a nasazení,
- způsob zajištění zdravotnické pomoci dekontaminovaným osobám a
- způsob zajištění náhradního oblečení pro dekontaminované osoby.
- V krizových plánech kraje a ORP je dekontaminace řešena v operativní části krizového plánu jako rozpracování typových plánů na postupy pro řešení konkrétních druhů hrožících KS identifikovaných v analýze ohrožení (např. epidemie, enzootie).

Pro případ vzniku závažné havárie v objektu zařazeném do skupiny B se rovněž zpra-

čuje plán dekontaminace, který obsahuje:

- seznamy stanovišť a objektů pro provedení dekontaminace,
- možné způsoby provedení dekontaminace osob, objektů, dopravních a jiných prostředků a území v ZHP,
- způsoby likvidace dekontaminačních prostředků včetně zacházení s oplachovou vodou,
- SaP pro dekontaminaci, způsob jejich vyrozumění a nasazení,
- způsob zajištění zdravotnické pomoci dekontaminovaným osobám a
- způsob zajištění náhradního oblečení pro dekontaminované osoby.

V krizových plánech kraje a ORP je dekontaminace řešena v operativní části krizového plánu jako rozpracování typových plánů na postupy pro řešení konkrétních druhů hrožících KS identifikovaných v analýze ohrožení (např. epidemie, enzootie).

vlastní poznámky:

6) Pojednejte o organizačním rozčlenění prostoru dekontaminace.

teze k diskusi:

Pro provádění dekontaminace se zřizuje dekontaminační prostor, který je určen pro dekontaminaci zasahujících složek a věcných prostředků po návratu z nebezpečné zóny. Slouží k odkládání ochranných prostředků po dekontaminaci a odkládání kontaminovaných prostředků a jejich izolaci v neprodyšných obalech. Musí být umístěn na návětrné straně na hranici mezi nebezpečnou a vnější zónou, s výjimkou radiačních událostí, kde se zřizuje mezi hranici bezpečnostní a vnější zóny. Je jediným prostorem pro výstup z nebezpečné zóny či bezpečnostní zóny při kontaminaci radioaktivními látkami.

Dekontaminační pracoviště bývá rozděleno na místa pro odkládání věcných prostředků, nanášení dekontaminačních směsí a jejich splachování, kontrolu kontaminace, odkládání osobních ochranných prostředků a místo pro opětovné vystrojení.

Při dekontaminaci mokrým způsobem vzniká velké množství odpadních vod. Kvantitu a kvalitu odpadních vod po dekontaminaci lze předem obtížně odhadovat. Odpadní vody po dekontaminaci, které jsou jímány do rámových nádrží na stanovištích dekontaminace, budou přečerpány do speciálních obalů na nebezpečný kapalný odpad. Po analýze jímané odpadní vody, není-li koncentrace nebezpečná, lze odpadní vodu po několikanásobném zředění přečerpat do kanalizace nebo přímo vypustit do životního prostředí.

V opačném případě je nutno vyčkat na rozhodnutí o ekologické likvidaci obsahu odbornou firmou.

vlastní poznámky:

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MŠMT
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

14. SEMINÁŘ - PLNĚNÍ ÚKOLŮ OCHRANY OBYVATELSTVA VYBRANÝMI SUBJEKTY

Tabulka 14 Otázky a teze k diskusi do 14. semináře

<p>Otázky do semináře:</p> <ol style="list-style-type: none">1) Diskutujte působnost HZS kraje při přípravě na realizaci úkolů OO.2) Diskutujte působnost HZS kraje při realizaci úkolů OO.3) Diskutujte působnost HZS kraje při zabezpečení připravenosti na realizaci úkolů OO.4) Diskutujte povinnosti obce při zajišťování OO.5) Pojednejte o povinnostech SDH a JPO plnění úkolů ochrany obyvatelstva.
<p>1) Diskutujte působnost HZS kraje při přípravě na realizaci úkolů OO.</p> <p>teze k diskusi:</p> <p>HZS kraje plní úkoly v rozsahu a za podmínek stanovených zvláštními právními předpisy (např. zákonem o IZS, zákonem o požární ochraně, krizovým zákonem).</p> <p>Příslušníci HZS kraje na úseku ochrany obyvatelstva a krizového řízení:</p> <ul style="list-style-type: none">• zpracovávají analýzu možného nebezpečí na přípravu v oblasti protipovodňové ochrany (záplavová území obcí, zaznamenání v GIS, požadavky na výstavbu hrází atd.),• zajišťují výpisy z HPK pro ORP a další orgány, které o to požádají,• sjednávají dohody o poskytnutí osobní a věcné pomoci týkající se ochrany obyvatelstva,• provádí sběr dat pro operační řízení a havarijní a krizové plánování,• spravují a udržují aktuálnost databází s informacemi o SaP využitelných pro řešení MU nebo KS,• zpracovávají poklady pro seznámení obcí a PaFO s charakterem možného ohrožení, s připravenými opatřeními a se způsobem jejich provedení,• podílejí se na zpracování podkladů do GIS pro potřeby havarijního a krizového plánování,• zajišťují aktivní podporu činnosti OPIS při událostech, které souvisí s ochranou obyvatelstva (informace o službách, dodavatelích, využitelné technice, péče o evakuované atd.),• podílejí se na odborné přípravě starostů obcí. <p>vlastní poznámky:</p>

2) Diskutujte působnost HZS kraje při realizaci úkolů OO.**teze k diskusi:**

- podílejí na odborné přípravě povodňových komisí a krizových štábů ORP a krajů,
- evidují prostředky varování obyvatelstva v rámci kraje,
- podílejí se na inventurách prostředků varování, které jsou v majetku HZS kraje,
- vyjadřují se k žádostem o dotace na výstavbu nebo obměnu koncových prvků varování;
- zajišťují správu a případný výdej materiálu humanitární pomoci ze souprav okamžitého použití, které jsou umístěny na požárních stanicích HZS kraje,
- poskytují, na základě požadavku obcí, příp. OPIS, vysoušeče zdiva pro potřeby ochrany obyvatelstva,
- zajišťují činnost evakuačních středisek při evakuaci osob (příslušník HZS je vedoucím evakuačního střediska),
- podílejí se na poskytování psychosociální pomoci obyvatelstvu postiženému MU,
- zprovozňují prostředky pro nouzové přežití a ubytování při MU (např. rozvinují a obsluhují kontejner nouzového přežití),
- poskytují odbornou pomoc orgánům obce při řešení MU nebo KS (funkce tzv. terénního pracovníka),

vlastní poznámky:**3) Diskutujte působnost HZS kraje při zabezpečení připravenosti na realizaci úkolů OO.****teze k diskusi:**

Příslušníci HZS kraje na úseku ochrany obyvatelstva a krizového řízení dále plní tyto úkoly:

- podílí se na údržbě objektů pro potřeby HZS (údržba skladů humanitární pomoci, zajištění chodu skladu, vypracování a aktualizace Dokumentace bezpečnostní ochrany areálu atd.),
- podílí se na zajištění připravenosti a akceschopnosti jednotek HZS kraje (zajišťují výuku problematiky ochrany obyvatelstva a krizového řízení v rámci odborné přípravy příslušníků),
- připravují příslušníky HZS kraje a členy jednotek SDHO k používání a obsluze materiálu pro nouzové přežití a humanitární pomoc při řešení MU),
- podílí se na řízení odborné stránky výkonu služby v JPO (z pohledu ochrany obyvatelstva),
- podílí se na zpracování zprávy o stavu požární ochrany v kraji/ORP (ve vztahu k přípravě a řešení MU a KS),
- po odborné stránce zajišťují kurz „Technik ochrany obyvatelstva“ (T OOB-16) pro jednotky SDHO,
- podílí se na přípravě a organizaci taktických cvičení JPO (se zaměřením na ochranu

- obyvatelstva),
- vykonávají PVČ (školy, senioři, zájmové skupiny, občanské sdružení, obce atd.) včetně propagace HZS kraje na veřejnosti,
 - projednávají a zajišťují agendu spojenou se získáním dotací a grantů na zpracování a výdej materiálu pro PVČ,
 - zpracovávají články do periodik vydávaných HZS ČR a dalších odborných časopisů,
 - podílí se na zpracování zprávy o stavu požární ochrany v kraji/ORP (ve vztahu k přípravě a řešení MU a KS),
 - po odborné stránce zajišťují kurz „Technik ochrany obyvatelstva“ (T OOB-16) pro jednotky SDHO,
 - podílí se na přípravě a organizaci taktických cvičení JPO (se zaměřením na ochranu obyvatelstva),
 - vykonávají PVČ (školy, senioři, zájmové skupiny, občanské sdružení, obce atd.) včetně propagace HZS kraje na veřejnosti,
 - projednávají a zajišťují agendu spojenou se získáním dotací a grantů na zpracování a výdej materiálu pro PVČ,
 - zpracovávají články do periodik vydávaných HZS ČR a dalších odborných časopisů,
 - zajišťují místnost (včetně vybavení) na jednotlivých požárních stanicích pro práci krizového štábu (stálé pracovní skupiny krizového štábu) ORP/kraje,
 - zajišťují podporu krizovému štábu (stálé pracovní skupině krizového štábu) ORP/kraje jako členové operační skupiny nebo štábu HZS,
 - zpracovávají funkční databázi pro evidenci údajů o přechodných změnách pobytu osob,
 - koordinují cvičení krizových štábů ORP/kraje,
 - oslovují a vedou evidenci dodavatelů nezbytných dodávek (včetně samotných nezbytných dodávek) v informačním systému ARGIS,
 - vytváří další databáze pro činnost krizového štábu (stálé pracovní skupině krizového štábu) ORP/kraje (např. zápisy ve formě chatu atd.).

vlastní poznámky:**4) Diskutujte povinnosti obce při zajišťování OO.****teze k diskusi:**

Orgány obce zajišťují připravenost obce na MU a podílejí se na provádění ZaLP a na ochraně obyvatelstva. K plnění úkolů ochrany obyvatelstva může obec využít zejména jednotku SDHO, zařízení civilní ochrany a dobrovolníky.

Obecně lze říci, že nejvhodnějším personálním zdrojem je jednotka SDHO. Výhodou

je zejména skutečnost, že každá obec má podle zákona o požární ochraně povinnost zřídit JPO.

Potřeba jednotek SDHO se významnou měrou ukazuje v posledních letech zejména při živelních pohromách, kdy je zpravidla jediným subjektem v obci, který poskytuje pomoc při MU včetně základní pomoci obyvatelstvu.

vlastní poznámky:

5) Pojednejte o povinnostech SDH a JPO plnění úkolů ochrany obyvatelstva.

teze k diskusi:

Každá JPO plní úkoly zejména pro potřeby svého zřizovatele (mají místní působnost). Stanovené úkoly plní s ohledem na nebezpečí na daném území pomocí dostupných prostředků.

Mezi obecné úkoly jednotek SDHO při ZaLP a při ochraně obyvatelstva patří:

- technická pomoc při odstraňování následků MU (čerpání vody, pomoc při pátrání a vyhledávání osob, zajišťování hlásné povodňové služby, odstraňování překážek z vodního toku, zajištění objektů pomocí pytlů s pískem, výstavba protipovodňových hrází, poskytování první pomoci),
- podíl na evakuaci (obsah evakuačního zavazadla, stanovení shromaždiště osob, obsluha evakuačního střediska, evakuace osob a zvířat),
- podíl na označování nebezpečných oblastí (znalost zásad činnosti při úniku nebo nálezů nebezpečné látky nebo předmětu, stanovení nebezpečné a vnější zóny, použití improvizovaných ochranných prostředků, základní informace o nebezpečných
- podíl na varování (znalost způsobů varování a informování obyvatelstva, obsluha koncových prvků varování, předávání tísňových informací a informací o hrozícím nebezpečí a následných režimových opatřeních, realizace náhradního způsobu varování),
- podíl na dekontaminaci (znalost způsobu provádění dekontaminace osob a techniky standardními nebo improvizovanými prostředky),
- podíl na humanitární pomoci obyvatelstvu a zajištění podmínek pro jeho nouzové přežití (zajišťování nouzového ubytování obyvatelstva, humanitární pomoci a psychosociální pomoci, poskytování první pomoci, nouzové dodávky elektrické energie, nouzové zásobování pitnou vodou).
- podíl na varování (znalost způsobů varování a informování obyvatelstva, obsluha koncových prvků varování, předávání tísňových informací a informací o hrozícím nebezpečí a následných režimových opatřeních, realizace náhradního způsobu varování),
- podíl na dekontaminaci (znalost způsobu provádění dekontaminace osob a techniky standardními nebo improvizovanými prostředky),
- podíl na humanitární pomoci obyvatelstvu a zajištění podmínek pro jeho nouzové přežití (zajišťování nouzového ubytování obyvatelstva, humanitární pomoci a psy-

chosociální pomoci, poskytování první pomoci, nouzové dodávky elektrické energie, nouzové zásobování pitnou vodou).

vlastní poznámky:

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MŠMT
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

KOLEKTIV. Ochrana obyvatelstva a krizové řízení. Praha: MV-generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2015. ISBN 978-80-86466-62-0.

KAVAN, Štěpán. Ochrana obyvatelstva I. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2011. Vysokoškolská učebnice. ISBN 978-80-87472-06-4.

KAVAN, Štěpán. Ochrana obyvatelstva II. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2015. Vysokoškolská učebnice. ISBN 978-80-87472-92-7.

KRATOCHVÍLOVÁ, Danuše, Danuše KRATOCHVÍLOVÁ a Libor FOLWARCZNY. Ochrana obyvatelstva. 2., aktualiz. vyd. V Ostravě: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2013. SPBI Spektrum. Červená řada. ISBN 978-80-7385-134-7.

LUKÁŠ, Luděk. Informační podpora integrovaného záchranného systému. Ostrava: SPBI, 2011. ISBN 978-80-7385-105-7.

PROCHÁZKOVÁ, Dana. Ochrana obyvatelstva. Praha: Vysoká škola regionálního rozvoje Praha, 2014. ISBN 978-80-87174-29-6.

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1 Otázky a teze k diskusi do 1. semináře.....	5
Tabulka 2 Otázky a teze k diskusi do 2. semináře.....	10
Tabulka 3 Otázky a teze k diskusi do 3. semináře.....	13
Tabulka 4 Otázky a teze k diskusi do 4. semináře.....	16
Tabulka 5 Otázky a teze k diskusi do 5. semináře.....	22
Tabulka 6 Otázky a teze k diskusi do 6. semináře.....	26
Tabulka 7 Otázky a teze k diskusi do 7. semináře.....	31
Tabulka 8 Otázky a teze k diskusi do 8. semináře.....	38
Tabulka 9 Otázky a teze k diskusi do 9. semináře.....	44
Tabulka 10 Otázky a teze k diskusi do 10. semináře.....	49
Tabulka 11 Otázky a teze k diskusi do 11. semináře.....	53
Tabulka 12 Otázky a teze k diskusi do 12. semináře.....	62
Tabulka 13 Otázky a teze k diskusi do 13. semináře.....	68
Tabulka 14 Otázky a teze k diskusi do 14. semináře.....	74

